

Tee oikein.

**Haapajärven kaupungin
opiskeluhoitosuunnitelma
2026**

Sisällysluettelo

1.	Johdanto	5
1.1	Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista Haapajärven kaupungin esi-, perus- ja lukiokoulutuksessa.....	6
2.	Esiopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma	8
2.2	Esiopetuksen toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi	9
2.2.1	Lasten ja esiopetusyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset	9
2.2.2	Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä, johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat.....	10
2.2.3	Opetukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen	10
2.2.3.1	Ennaltaehkäisevä toiminta	11
2.2.3.2	Huoli kasvaa.....	11
2.2.3.3	Suuri huoli.....	11
2.2.3.4	Seuranta ja tukitoimet.....	11
2.2.4	Yhteistyö ja käytänteet esiopetusympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä esiopetusyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa	12
2.2.5	Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)	12
2.3	Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)	13
2.3.1	Lapsen ohjaaminen opiskeluhoollon palveluihin	13
2.3.2	Yksittäisen lapsen opiskeluhoollon eteneminen	13
2.3.3	Opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen	14
2.4	Yhteistyön järjestäminen lasten, huoltajien sekä muiden lasten hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	15
2.4.1	Esiopetuksen ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä	15
2.4.2	Opiskeluhoollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen ja sairaalaopetuksen yhteydessä.....	15
2.4.3	Yhteistyö muiden lasten hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten perheneuvola, lastensuojelu ja erikoissairaanhoido	15
2.4.4	Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen lapsille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille	16
2.5	Suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma	16
2.5.1	Suunnitelmat lapsen suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.....	16
2.5.2	Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)	16
3.	Perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma.....	18
3.2	Perusopetuksen toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi	19

3.2.1	Oppilaiden ja koulu yhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset	19
3.2.2	Koulukohtaisen opiskeluhoitoryhmän johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat	20
3.2.3	Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen	21
3.2.4	Tupakkatuotteiden, tupakan vastikkeiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen	22
3.2.5	Yhteistyö ja käytänteet koulu ympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä oppilaitos yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa	23
3.3	Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi, yksilökohtainen opiskeluhoito	23
3.3.1	Yksittäisen oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitoon palveluihin (kouluterveydenhoito, kuraattori- ja psykologipalvelut)	24
3.3.2	Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen	25
3.3.3	Opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitokisterille	26
3.3.4	Tarvittavan opiskeluhoitoon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä	27
3.3.5	Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa	27
3.4	Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	28
3.4.1	Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalveluiden osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoitoon toteuttamiseen	28
3.4.2	Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä	28
3.4.3	Opiskeluhoitoon moniammatillinen yhteistyö ryhmä- ja oppilaskohtaisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä	28
3.4.4	Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi	29
3.4.5	Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoitoon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille	29
3.5	Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma	30
3.5.1	Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	30
3.5.2	Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)	31
4.	Haapajärven lukion opiskeluhoitosuunnitelma	32
4.2	Lukioyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoitoon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi	33

4.2.1	Opiskelijoiden ja lukioyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset	33
4.2.2	Lukion oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä	34
4.2.3	Opiskelijoille annettava yhteinen ohjaus	34
4.2.4	Opiskelijoiden osallisuuden vahvistaminen ja yhteisöllisyyden edistäminen	35
4.2.5	Koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen	35
4.2.6	Tupakkatuotteiden, tupakan vastikkeiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen	36
4.2.7	Yhteistyö ja käytänteet oppilaitosympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa	38
4.3	Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)	38
4.3.1	Opiskelijan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin	39
4.3.2	Monialainen yksilökohtainen asiantuntijaryhmä	39
4.3.3	Opiskeluterveydenhuolto	40
4.3.4	Kuraattori- ja psykologipalvelut.....	40
4.3.5	Tarvittavan opiskeluhoollon järjestäminen kurinpitotoimen tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä	41
4.4	Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	41
4.4.1	Yhteistyö huoltajien kanssa	41
4.4.2	Yhteistyö muiden tahojen kanssa.....	42
4.4.3	Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille	42
4.5	Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma	42

1. Johdanto

Opiskeluhoolto on kouluissa tehtävää työtä, jolla edistetään, pidetään yllä ja luodaan edellytyksiä oppilaan hyvälle oppimiselle, psyykkiselle ja fyysiselle terveydelle sekä sosiaaliselle hyvinvoinnille. Opiskeluhoollon tavoitteena on edistää oppilaiden ja koko kouluyhteisön ja -ympäristön hyvinvointia, turvallisuutta, huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä ja oppilaiden osallisuutta. Tavoitteena on myös turvata yksilökohtainen varhainen tuki kaikille sitä tarvitseville. Opiskeluhooltotyössä otetaan huomioon lapsen/nuoren edun ensisijaisuus.

Opiskeluhooltoon kuuluvat esi- ja perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelman mukainen yhteisöllinen ja yksilöllinen opiskeluhoolto sekä opiskeluhoollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Opiskeluhoiltoa toteutetaan Haapajärven esi- ja perusopetuksen, lukiokoulutuksen, Haapajärven kaupungin sivistystoimen ja Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohteen suunnitelmallisena yhteistyönä lasten ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa.

Haapajärven kaupungin sivistyspalvelujen opiskeluhoiltosuunnitelmassa on yhteinen johdanto-osa ja yhteinen arvio-osa (1.1.) opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoiltopalveluista Haapajärven esi-, perus- ja lukiokoulutuksessa. Lisäksi tähän asiakirjaan on koottu oppilaitoskohtaisesti seuraavat asiakohdat:

- 1) Toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi
- 2) Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)
- 3) Yhteistyön järjestäminen lasten ja heidän perheidensä sekä esi-, perus- ja lukiokoulutuksessa työskentelevien ja muiden lasten hyvinvointia tukevien tahojen kanssa
- 4) Suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma.

Haapajärven esiopetuksen opiskeluhoollon kokonaisuudesta tiedotetaan koulujen tiedotteissa, Wilmassa, nettisivuilla ja se on nähtävissä esiopetussuunnitelmassa Pedanet-sivuilla. Keväisin järjestetään tuleville esioppilaiden huoltajille infotilaisuus, jossa tiedotetaan esiopetuksen käytänteistä. Opiskeluhoollon toimijat esitellään lukuvuosittain esiopetuksen oppilaille sekä huoltajille Wilman kautta, luokkaesittelyissä ja/tai vanhempainiltojen yhteydessä.

Haapajärven perusopetuksen opiskeluhoollon kokonaisuudesta tiedotetaan koulujen tiedotteissa, Wilmassa, koulujen nettisivuilla ja suunnitelma on nähtävissä opetussuunnitelmassa Pedanet-sivuilla. Opiskeluhoollon toimijat esitellään lukuvuosittain perusopetuksen oppilaille sekä huoltajille luokkaesittelyissä, vanhempainilloissa, koulujen nettisivuilla ja/tai Wilman kautta.

Haapajärven lukion opiskeluhoollon kokonaisuudesta tiedotetaan opiskelijan oppaassa, Wilmassa ja ryhmänohjaajan tuokioissa, ja se on nähtävissä myös opetussuunnitelmasta kaikille avoimina olevilta koulun Pedanet-sivuilta. Opiskeluhoollon toimijat esitellään lukuvuosittain uusille lukion opiskelijoille oppitunneilla sekä huoltajille vanhempainillan yhteydessä.

Opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa Haapajärven kaupungin sivistyspalveluiden opiskeluhoollon ohjausryhmä, johon kuuluvat sivistysjohtaja, rehtorit, koulunjohtajat sekä opettajaedustajat esi- ja perusopetuksesta, lukiokoulutuksesta ja opiskeluhoollon edustajat hyvinvointialue Pohteelta. Ohjausryhmä kokoontuu säännöllisesti 2-4 kertaa vuodessa. Koollekutsujana toimii Haapajärven kaupungin sivistysjohtaja.

1.1 Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista Haapajärven kaupungin esi-, perus- ja lukiokoulutuksessa.

Arvio* käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista, arvio lukuvuodelle 2026-2027

koulu	opp.määrä	terveydenh	kuraattori	psykologi	koululääk.
K.J. Ståhlbergin koulu	360+62 esiop.	0,7	0,8		
Oksavan koulu	51	0,1	0,1		
Parkkilan koulu	40+12 esiop.	0,1	0,1		
yläkoulu	263	0,8	0,5		
lukio	n. 100	0,2	0,2		
JEDUn Haapajärven yksikkö		0,2	0,3		

*Arvio kokonaistarpeesta ja arvio käytettävistä palveluista eivät välttämättä ole yhtenevät.

Haapajärven sivistyspalveluissa on lukuvuonna 2025-2026 1-6 luokan oppilaita yhteensä 451 ja esioppilaita 63. Peruskoulujen oppilaita on yhteensä 714+63. Lukiokoulutuksessa on noin 100 opiskelijaa, ja lisäksi paikkakunnalla toimii koulutus kuntayhtymä JEDUn Haapajärven yksikkö.

Lakisääteisistä opiskeluhooltopalveluiden mitoituksista ei ole syytä poiketa, jotta opiskeluhoolto toimisi Haapajärven sivistyspalveluissa suunnitelmien mukaan. Tällä hetkellä opiskeluhoollon palveluista Haapajärven sivistyspalveluissa toteutuvat mitoitusten mukaisesti vain terveydenhoitajan palvelut ja kuraattoripalvelut. Psykologipalveluiden tasosta tulevana lukuvuonna ei ole saatu tietoa hyvinvointialue Pohteelta, sama tilanne koskee

koululääkäripalveluita. Tämän takia sekä psykologi- että koululääkäripalvelujen henkilötyövuodet on jätetty merkitsemättä.

2. Esiopetuksen opiskeluhuoltosuunnitelma

Haapajärven kaupunki

2.2 Esiopetuksen toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi

Haapajärven esiopetuksessa yhteisöllisen opiskeluhuollon tarkoitus on tukea esiopetusryhmän kokonaisvaltaista hyvinvointia ja edistää ryhmäläisten yhteistyö-, vuorovaikutus- ja tunteita. Yhteisöllinen opiskeluhoito tarkoittaa esiopetuksen toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään lasten oppimista, sosiaalista vastuullisuutta ja osallisuutta sekä edistetään koko esiopetusympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä ja ehkäistään ongelmien syntymistä.

Esioppilaat ovat koulun oppilaskunnan jäseniä ja heitä voidaan kutsua oppilaskunnan hallituksen kokouksiin koulun käytäntöjen mukaisesti. Oppilaskunnassa pohditaan lasten oppimisympäristöön vaikuttavia asioita, mietitään teemoja sekä juhliin liittyviä ideoita, tarkoituksena toimia oman yhteisön parantamiseksi sekä yhteisöllisyyden lisäämiseksi.

Lapset sekä heidän huoltajansa perehdytetään koulujen tiloihin ja välineisiin eri esiopetusyksiköiden käytänteiden mukaisesti. Tilojen siisteydestä huolehditaan yhteistyössä koulukiinteistöjen henkilöstön ja lasten kanssa. Puutteista kerätään palautetta ja niihin reagoidaan. Esteettömyys huomioidaan tilojen käytössä. Järjestyssäännöt ja yhdessä sovitut toimintatavat edistävät työrauhaa ja oppimiselle suotuisaa ilmapiiriä.

Esiopetuksen opiskeluhoito toteutukseen osallistuu koko esiopetusyksikön henkilöstö, ja siten vastuu esikoulu-yhteisön turvallisuudesta ja muusta hyvinvoinnista on kaikilla esiopetusyhteisössä työskentelevillä.

2.2.1 Lasten ja esiopetusyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Esioppilaiden hyvinvointiin liittyviä asioita käsitellään Haapajärven kaupungin hyvinvointiryhmässä, joka kokoontuu suunnitelmallisesti. Ryhmässä keskitytään erityisesti lasten ja nuorten terveyskyselyihin ja -tutkimuksiin sekä niiden tuloksiin. Hyvinvointiryhmä käsittelee tehtyjen kyselyiden tuloksia yleisellä tasolla kehittämisenäkökulmasta.

Esioppilaat kuuluvat ikäryhmälle suunnatun neuvolan terveydenhuollon piiriin, lapsille tehdään 6-vuotiaana määräaikainen terveystarkastus. Terveystarkastuspalveluista sekä koulukuraattori- ja psykologipalveluista vastaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde.

Esioppilaat, jotka tarvitsevat päivähoitoa, voivat osallistua esiopetuksen kerhomuotoiseen aamu- ja iltapäivätoimintaan, joka järjestetään esiopetuksen tiloissa eri esiopetusyksiköissä tai päiväkodissa tapahtuvaan vuoro- hoitoon huoltajan työaika-kojen takia. Aamu- ja iltapäivätoiminnoista vastaa Haapajärven kaupungin sivistyspalvelut.

Esiopetusyksiköiden turvallisuutta tarkoitetaan säännöllisesti mm. riskien arviointi työpaikalla -kyselyillä (fysikaaliset, kemialliset, biologiset, tapaturmavaarat, henkinen kuormittuminen). Koulun ja esiopetusympäristön terveydellisten olojen tarkistus toteutetaan kerran kolmessa vuodessa.

Tarkastuksesta vastaavat rehtori tai koulunjohtaja yhdessä terveystyöntekijöiden ja kiinteistöhuollon kanssa. Vuosittain toteutetaan palotarkastus sekä poistumisharjoitukset.

Aluehallintoviraston työsuojelutarkastukset tehdään yksiköissä säännöllisin väliajoin. Työsuojeluun liittyvät olennaisesti myös säännöllisesti tehtävät riskien ja vaarojen tunnistamiskartoitukset, niiden perusteella tehdään ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä.

Työterveyshuollon työpaikkaselvitykset tehdään työpaikoilla säännöllisesti kolmen vuoden välein. Kaupungin sisäilmatyöryhmä kokoontuu tarvittaessa.

Koulukohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman rinnakkaisena asiakirjana on koulukohtainen turvallisuuskansio. Kansiota säilytetään kunkin yksikön sovitussa paikassa.

Esiopetuksen koulukuljetusten turvallisuudesta huolehditaan toimimalla yhteistyössä koulukuljetuksista vastaavan yrityksen kanssa.

2.2.2 Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä, johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä vastaa opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmässä käsitellään asioita yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla. Ryhmässä ei käsitellä yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa.

Yhteisöllistä opiskeluhoitoa koordinoi ja ohjaa rehtori tai koulunjohtaja. Esiopetuksen opiskeluhoito on osa koulun opiskeluhoitoa. Monialaisen opiskeluhoitoryhmän jäseniä ovat rehtori tai koulunjohtaja, koulukuraattori, neuvolan terveydenhoitaja, erityisopettaja, esiopetuksen edustaja sekä koulupsykologi kulloinkin käsiteltävänä olevan asian luonteen mukaisesti. Tarvittaessa opiskeluhoitoryhmän kokouksiin voidaan kutsua mukaan esimerkiksi koululääkäri, muita opettajia, yhteistyökumppaneita tai vieraita.

Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu kouluilla 2-4 kertaa lukuvuoden aikana. Tarvittaessa koulut sopivat lisäkokoontumisista. Opiskeluhoitoryhmän ajankohdat ovat tiedossa opettajilla lukuvuosikalenterissa. Opiskeluhoitoryhmän kokouksista laaditaan muistio.

Kokoontumisessa suunnitellaan koulun tarpeiden pohjalta tulevaa opiskeluhoollollista toimintaa, joita ovat esimerkiksi koulun sisäinen yhteisöllisyyden kehittäminen sekä turvallisuutta edistävän toiminnan suunnittelu, kiusaamisen vastainen toiminta sekä yhteistyö eri järjestöjen kanssa. Kokouksissa käsitellään erilaisia teemoja, kuten vuorovaikutusta ja monipuolista työskentelyä, osallistumista ja demokraattista toimintaa, vastuuta ympäristöstä ja kestävästä tulevaisuudesta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä eri kulttuurien näkymistä esiopetuksen arjessa.

Suunniteltua toimintaa toteutetaan esiopetuksessa, koulun yhteisissä tilaisuuksissa ja vanhempainilloissa. Lukuvuoden päättyessä arvioidaan ja kehitetään toimintaa.

2.2.3 Opetukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen

Oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuotena lapsen on osallistuttava vuoden kestävästi esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet täyttävään toimintaan. Toimintaan

osallistumista seurataan, jotta esiopetukselle suunnatut tavoitteet voivat toteutua. Koti ja koulu yhdessä seuraavat oppilaan poissaoloja. Esioppilaiden poissaoloja seuraa esiopettajien lisäksi opiskeluhoitoryhmä. Lupa poissaoloon on kysyttävä ennakkoon aina kun se on mahdollista. Hyväksyttävästä syystä luvan enintään kolmeksi päiväksi myöntää esiopettaja, sitä pidemmäksi ajaksi rehtori tai koulunjohtaja. Haapajärven kaupungissa suositellaan, että esioppilaille myönnetään korkeintaan yksi viikko lomamatkoihin lukuvuodessa.

Poissaolot kirjataan Wilmaan. Mikäli huolta ilmenee, ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin.

Poissaoloihin puuttuminen esiopetuksessa (luvaton poissaolo, runsaat sairauspoissaolot tai muu huolestuttava poissaolo)

2.2.3.1 Ennaltaehkäisevä toiminta

Esiopetukseen ilmoitetut lapset osallistuvat esiopetukseen säännöllisesti, jotta esiopetukselle annetut tavoitteet voidaan saavuttaa. Yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa edistetään lapsen kehitys- ja oppimisedellytyksiä sekä vahvistetaan lapsen sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa leikin ja myönteisten oppimiskokemusten avulla. Huoltajien tulee ilmoittaa poissaolon syystä samana päivänä huoltajien kanssa sovitulla tavalla. Mikäli lapsi ei ole saapunut esiopetukseen eikä poissaoloilmoitusta ole tullut, otetaan yhteyttä huoltajiin esiopetuspäivän alettua.

2.2.3.2 Huoli kasvaa

Jos poissaolojen määrä lisääntyy ja huoli kasvaa, otetaan yhteys huoltajaan. Tarvittaessa otetaan yhteyttä opiskeluhoillon henkilöihin mahdollisimman matalalla kynnyksellä. Kiinnitetään huomiota myös myöhästelyihin.

2.2.3.3 Suuri huoli

Otetaan yhteys huoltajiin, jos poissaoloja esiintyy esimerkiksi säännöllisesti tietyinä päivinä. Pyritään selvittämään poissaolojen syyt. Huoltajien kanssa keskustellaan siitä, kuinka esiopetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa. Mikäli tilanne ei korjaannu selvittelyjen ja keskustelun jälkeen, voidaan muodostaa monialainen asiantuntijaryhmä, joka sopii tukitoimista yhdessä huoltajien kanssa. Tarvittaessa konsultoidaan esiopetussyksiköiden ulkopuolisia tahoja.

2.2.3.4 Seuranta ja tukitoimet

Jatkuva yhteistyö lapsen ja hänen huoltajiensa kanssa on tärkeää. Tarvittaessa otetaan yhteyttä sosiaalihuoltolain mukaisesti lastensuojeluun tuen tarpeen arvioimiseksi tai tehdään lastensuojeluilmoitus. Lastensuojeluilmoituksen pohjana on huoli poissaolojen aiheuttamasta syrjäytymisriskistä sekä normaalin kehityksen ja esiopetukselle annettujen tavoitteiden saavuttamisen vaarantumisesta. Ilmoituksessa mainitaan esiopetussyksikössä jo tehdyt kartoitukset, tukitoimet sekä huoltajien kanssa tehty yhteistyö.

2.2.4 Yhteistyö ja käytänteet esiopetusympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä esiopetusyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Riskien arviointi ja hallinta ovat osa esiopetusyksiköiden turvallisuustoimintaa. Riskien arviointi toteutetaan säännöllisesti Haapajärven kaupungin sivistyspalveluiden ja kouluyhteisön yhteistyönä. Lasten hyvinvointia tarkkaillaan esiopetusyksiköissä sekä aamu- ja iltapäiväkerhossa.

Koulun sekä esikoulun terveydellisten olojen tarkastus tehdään kerran kolmessa vuodessa. Oppilaitoksen tarkastuksesta ja sen tuloksista sekä mahdollisesti suunnitelluista jatkotoimista tiedotetaan tarvittaessa huoltajille ja henkilöstölle. Palotarkastus suoritetaan kerran vuodessa palotarkastajan, kiinteistöhuollon ja koulunjohtajan tai rehtorin toimesta. Tarkastuksesta tehdyt dokumentit arkistoidaan koulun arkistoon.

Aluehallintoviraston työsuojelutarkastukset tehdään yksiköissä säännöllisin väliajoin. Työsuojeluun liittyvät olennaisesti myös säännöllisesti tehtävät riskien ja vaarojen tunnistamiskartoitukset, niiden perusteella tehdään ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä.

Työterveyshuollon työpaikkaselvitykset tehdään työpaikoilla säännöllisesti kolmen vuoden välein. Kaupungin sisäilmatyöryhmä kokoontuu tarvittaessa.

Mehiläinen huolehtii henkilökunnan työterveystarkastuksista.

2.2.5 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan palveluja, joita lapsi tarvitsee yksilöllisen tuen tarpeen ilmetessä. Esiopetuksen koko henkilökunnan lisäksi tukea antavat opiskeluhoollon kuraattori, psykologi sekä neuvolan terveydenhoitaja. He myös osallistuvat monialaiseen asiantuntijaryhmään huoltajan suostumuksen mukaisesti, muiden mahdollisten yhteistyökumppaneiden ohella. Yksilöllisessä opiskeluhoollossa seurataan ja edistetään lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea. Lapsen osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Lapsella on oikeus saada riittävä tuki kasvuunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ennalta ehkäisemiseksi ja poistamiseksi.

2.3 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)

2.3.1 Lapsen ohjaaminen opiskeluhoollon palveluihin

Terveydenhuolto

Esioppilaiden terveydenhuollosta vastaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohteen järjestämä ikäryhmälle tarkoitettu neuvolapalvelu, joka on osa opiskeluhooltoja. Neuvolan terveydenhoitaja tekee moniammatillista yhteistyötä muiden sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden kanssa sekä toimii yhteistyössä kodin ja koulun kanssa.

6-vuotiaille tehdään määräaikainen terveystarkastus syntymäkuukauden mukaan, viimeistään esikoulun syyslukukauden aikana. Koulunkäynnin järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot välitetään huoltajien luvalla tiedonsiirtopalaverissa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen nivelvaiheessa.

Koulukuraattori

Koulukuraattorin työn tavoitteena on koko yhteisön hyvinvoinnin sekä sosiaalisten taitojen tukeminen. Kuraattori selvittää lapsen kasvun ja kehityksen esteitä sekä ehkäisee sosiaalisia ja psyykkisiä ongelmatilanteita yhdessä esiopetuksen henkilöstön kanssa. Hän selvittää mm. runsaiden poissaolojen syitä, käytös- ja tunne-elämän häiriöitä sekä lasten perheeseen ja vapaa-aikaan liittyviä ongelmia. Tarvittaessa koulukuraattori antaa yleistä neuvontaa tai ohjaa lapsen jatkohoitoon tai muiden tukitoimien piiriin, jolloin lapsi siirtyy sosiaalihuollon asiakkaaksi.

Koulupsykologi

Koulupsykologin työn tavoitteena on lasten oppimisvalmiuksien ja hyvinvoinnin tukeminen yhdessä huoltajien kanssa. Psykologin työhön kuuluvat myös esioppilaiden oppimisvaikeuksien tutkiminen ja tukitoimien suunnittelu, mielenterveysongelmien arviointi sekä tarvittaessa jatkohoitoon ohjaaminen. Työtä tehdään yhteistyössä lapsen huoltajien, esiopettajien sekä tarvittaessa myös muiden yhteistyötahojen kanssa.

2.3.2 Yksittäisen lapsen opiskeluhoollon eteneminen

Yksilöllisen tuen tarpeen ilmetessä esiopetuksen koko henkilöstö on lapsen ja perheen tukena vahvistamassa perheen voimavaroja. Havaitessaan lapsen tuen tarpeen asiasta keskustellaan lapsen huoltajan ja erityisopettajan kanssa.

Huolen jatkuessa esiopettaja tai huoltaja voi ottaa yhteyttä suoraan koulukuraattoriin tai -psykologiin. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, lapsen huoltajille on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä, mikäli sille ei ole painavaa estettä. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhoollon palveluja (terveydenhoitaja, -kuraattori ja -psykologi).

Lasten toiveet otetaan huomioon häntä koskevissa asioissa ja huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä huomioiden asian laatu ja oppilaan ikä. Koulukuraattori, -psykologi tai perheneuvolan asiantuntija arvioi tarvittaessa terveydenhuoltolain ja lastensuojelulain perusteella, onko lapsella edellytyksiä arvioida oman asiansa käsittelyyn liittyviä asioita. Näitä ovat monialaisen asiantuntijaryhmän kokoukseen osallistujat, salassa pidettävien tietojen luovuttaminen huoltajalle tai huoltajan osallistuminen opiskeluhooltoasian käsittelyyn.

Monialaisessa asiantuntijaryhmässä suunnitellaan ja sovitaan tapauskohtaisesti lapsen yksilöllisten tukitoimien järjestämisestä. Monialaiseen asiantuntijaryhmään voidaan pyytää opetustoimen ulkopuolisia henkilöitä huoltajan suostumuksella. Suostumuksessa tulee käydä ilmi käsiteltävä asia, ryhmän kokoonpano ja kokousaika. Mikäli huoltaja/ lapsi kieltäytyy asian käsittelystä, otetaan tarvittaessa yhteyttä lastensuojeluun.

2.3.3 Opiskeluhohtokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä monialaisessa asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhohtokertomus. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen opiskeluhohton järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot opiskeluhohtokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää, että kertomukseen kirjataan seuraavat asiat

1. yksittäisen lapsen nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot.
2. kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa.
3. kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa.
4. asian aihe ja vireille panija.
5. lapsen tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset,
6. toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet,
7. tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma,
8. toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot sekä
9. mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Opiskeluhohtokertomukset säilytetään opiskeluhohtorekisterissä.

Neuvolan terveydenhoitaja sekä muu opiskeluhohtoa toteuttava terveydenhohton henkilöstö kirjaa yksilötapaamiset omiin järjestelmiinsä. Hyvinvointialue Pohteen antamien ohjeiden mukaan kuraattori kirjaa asiakastiedot sosiaalihohton asiakkuuden mukaisiin rekistereihin ja psykologi terveydenhohton potilasrekistereihin.

Lapsen esiopetuspäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Huoltajat tiedottavat lasten erityisruokavalioista lomakkeella esiopetuksen henkilöstölle lukuvuoden alussa, tiedot välitetään ruokapalvelutuottajalle.

Lapsen esiopetuspäivän aikana tarvitsemasta lääkityksestä laaditaan lääkehohtosopimus yhteistyössä terveydenhohtajan, huoltajan ja esiopettajan kanssa. Lääkityksestä kerrotaan kaikille lapsen turvallisuuden kannalta asianosaisille henkilöille, esimerkiksi aamu- ja iltapäiväkerhon henkilöstölle.

2.4 Yhteistyön järjestäminen lasten, huoltajien sekä muiden lasten hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoiltoa toteutetaan yhteistyössä lasten ja heidän huoltajiensa kanssa. Lasten, huoltajien, esiopetuksen henkilöstön ja opiskeluhoiltopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoillon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoillossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti koulutuksen järjestäjän ja hyvinvointialue Pohteen yhteistyötä.

Lapsia ja huoltajia tiedotetaan lapsen asioiden käsittelyyn liittyvistä menettelytavoista kotiin tai Wilmassa jaettavalla tiedotteella. Lisäksi asiasta tiedotetaan vanhempainilloissa, lukuvuositedotteessa ja koulujen nettisivuilla.

2.4.1 Esiopetuksen ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Esiopetuksessa työnsä aloittavat henkilöt perehdytetään esikoulun perehdytyskäytänteiden mukaisesti. Joka yksikössä on perehdytyskansio, jossa kerrotaan yksikön toimintatavat sekä tarpeelliset tiedot esiopetusyksiköstä.

Esiopetuksen henkilöstö osallistuu koulujen säännöllisiin opettajien ja henkilöstön kokouksiin, lisäksi esiopettajat kokoontuvat 1-2 kertaa vuodessa esiopetuksen pedagogisen johtoryhmän palaveriin.

2.4.2 Opiskeluhoillon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen ja sairaalaopetuksen yhteydessä

Mikäli tehostetun tai erityisen tuen oppilaalla on opiskeluhoilollista tuen tarvetta, suunnitellaan tukitoimet yhteistyössä opiskeluhoiltohenkilöstön kanssa. Opiskeluhoilollinen yhteistyö korostuu, kun suunnitellaan joustavan esiopetuksen ryhmän sekä lasten tukitoimia.

Sairaalakoulussa opiskeleva lapsi pysyy oman lähiesiopetusyksikkönsä oppilaina.

Sairaalakoulujakso on määräaikainen. Sairaalajakson päätteeksi järjestetään oman esiopetusryhmän kanssa opiskeluhoilollinen yhteistyöpalaveri, jossa suunnitellaan ja sovitaan paikalliset tukitoimet lapselle.

2.4.3 Yhteistyö muiden lasten hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten perheneuvola, lastensuojelu ja erikoissairaanhoito

Esioppilaiden hyvinvointiin liittyviä asioita käsitellään Haapajärven kaupungin hyvinvointityöryhmässä, joka kokoontuu suunnitelmallisesti.

Opiskeluhoillon edustajina kuraattori ja terveydenhoitaja kuuluvat esiopetuksen edustajien ohella kaupungin moniammatilliseen nuorten ohjaus- ja palveluverkosto -työryhmään. Haapajärvellä toimii moniammatillinen kriisiryhmä, jota hyödynnetään tarvittaessa.

Esiopettajat tekevät yhteistyötä eri tahojen kanssa, mm varhaiskasvatuksen, neuvolan, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden sekä seurakunnan kanssa. Myös pelastustoimi sekä poliisi ovat yhteistyössä

esiopetuksen kanssa. Esioppilaille esitellään vuosittain erilaisia harrastusmahdollisuuksia, esim. Jokilaakson musiikkiopisto, 4H-kerho sekä urheiluseurat voivat käydä esittäytymässä lapsille.

2.4.4 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoillon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen lapsille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Huoltajat ovat esiopetuksen tärkein yhteistyökumppani. Lapselle laaditaan huoltajien kanssa yhteistyössä LEOPS eli lapsen esiopetuksen oppimisen suunnitelma, joka sisältää lapsen omalle oppimiselle suunnitellut tavoitteet. Samassa keskustelutilanteessa on luontevaa kertoa esiopetusvuoden tavoitteista, toiminnasta sekä opiskeluhoillosta. Huoltajille lähetetään myös linkki Wilman kautta Pedanetissa olevaan Haapajärven sivistystoimen opiskeluhoiltosuunnitelmaan.

2.5 Suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Koulujen arkityössä pyritään suhtautumaan kaikkiin mahdollisiin epäkohtiin ennaltaehkäisevästi. Kaikissa koulujen toiminnoissa ja tapahtumissa on tavoitteena hyvän yhteishengen kehittäminen ja kiusaamisen vastainen toiminta.

2.5.1 Suunnitelmat lapsen suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ehkäistään esiopetuksen päivittäisissä toiminnoissa yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla. Kiusaamista ehkäisevää yhteenkuuluvuuden tunnetta luovat yhteiset tilaisuudet ja esiopetusvuoden teemojen ympärille järjestetyt tapahtumat. Näiden tapahtumien järjestämiseen osallistuvat esiopetuksen henkilökunta ja lapset. Ryhmä- ja yksilötasolla kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ehkäistään esiopetusryhmän sekä -yksikön ryhmäytymisen rakentamisella ja turvallisen ilmapiirin luomisella ja kehittämisellä. Esiopetuksessa käytetään kiusaamisen ehkäisemiseksi erilaisia tunne- ja vuorovaikutustaitoja lisääviä materiaaleja. Kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän osalta esiopetuksessa on nollatoleranssi. Havaittuihin tai tietoon tulleisiin tapauksiin puututaan välittömästi. Esiopetusyhteisön velvollisuutena on huolehtia siitä, että eskoulu tarjoaa jokaiselle turvallisen oppimisympäristön. Kiusaamis- tai riitatilanteita sovitellaan yhteistyössä esiopetuksen henkilöstön kanssa.

Lasten omaa vastuuta korostetaan. Kiusaamisesta kertominen on toisesta ihmisestä välittämistä. Sekä kiusaaja/epäilty että kiusattu tarvitsevat apua ja tukea. Lasten huoltajiin otetaan yhteyttä. Tarvittaessa lapset ja huoltajat ohjataan opiskeluhoillon palveluiden pariin.

2.5.2 Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Jokaisen lukuvuoden alussa käsitellään lasten kanssa esiopetuksen järjestyssäännöt ja tiedotetaan opiskeluhoillon palveluista lapsille ja huoltajille. Järjestyssäännöt on laadittu yhteistyössä esiopetuksenhenkilökunnan ja lasten kanssa, ja niitä päivitetään tarvittaessa.

Vuosittain järjestetään poistumisharjoitus, johon osallistuu mahdollisuuksien mukaan myös pelastusviranomainen. Henkilökunnalla on poistumistilanteissa oma tarkastettava vastuualueensa koulurakennuksissa. Äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa toimitaan erillisen

kriisisuunnitelman mukaisesti. Kaikesta kriisiviestinnästä vastaa rehtori/koulunjohtaja. Rehtorin/koulunjohtajan poissa ollessa akuuttiviestinnästä ja asiasta rehtorille ilmoittamisesta vastaa vararehtori tai muu tilanteessa vastuussa oleva henkilökunnan jäsen. Kriisisuunnitelma samoin kuin muut suunnitelmat opiskeluyhteisön terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi sekä menettelytavat ongelma- ja kriisitilanteissa kuten kiusaaminen, väkivalta, mielenterveyskysymykset, tupakointi ja päihteiden käyttö, erilaiset onnettomuudet ja kuolemantapaukset, on koottu Turvallisuuskansioon, joka sisältää:

- poistumisohjeet
- kiinteistön pelastussuunnitelma
- toimintaohjeet onnettomuustilanteessa
- koulun järjestyssäännöt
- kriisityö Haapajärven koulujen opiskeluhuollossa
- pikaohjeet akuutissa kriisitilanteessa toimimisen varalta

Turvallisuuskansio säilytetään henkilökunnan saatavilla. Turvallisuuskansioon tutustuminen on osa uuden henkilökunnan perehdytystä. Jokainen työyhteisön jäsen on velvollinen perehtymään kansioon ja päivittämään osaamisensa säännöllisesti.

3. Perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma

Haapajärven kaupunki

3.2 Perusopetuksen toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Haapajärven perusopetuksessa yhteisöllisellä opiskeluhuollolla tarkoitetaan perusopetuksen toimintakulttuuria ja niitä toimia, joilla edistetään oppilaiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta, sekä edistetään koko perusopetuksen opiskelu- ja työympäristön terveellisyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä ja ehkäistään ongelmien syntymistä. Yhteisöllinen opiskeluhoito on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria ja arjen huolenpitoa, jonka avulla vahvistetaan oppilaan osallisuutta ja kokemusta kuulumisesta luokka- ja kouluyhteisöön. Kaikilla kouluilla toimivat oppilaskunnat, jotka osallistuvat koulun yhteisten asioiden suunnitteluun ja toteutukseen. Yhteisöllisyyden lisäämiseksi yläkoululla toteutetaan tukioppilastoimintaa ja alakouluilla kummioppilastoimintaa.

Oppilaat perehdytetään koulujen tiloihin ja välineisiin lukuvuoden alussa. Tilojen siisteydestä huolehditaan yhteistyössä koulukiinteistöjen henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Puutteista kerätään palautetta ja niihin reagoidaan. Esteettömyys huomioidaan tilojen käytössä. Järjestyssäännöt ja yhdessä sovitut toimintatavat edistävät työrauhaa ja oppimiselle suotuisaa ilmapiiriä. Kaikilla kouluyhteisössä työskentelevillä on vastuu kouluyhteisön turvallisuudesta ja muusta hyvinvoinnista.

3.2.1 Oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Perusopetuksen oppilaiden hyvinvointiin liittyviä asioita käsitellään Haapajärven kaupungin hyvinvointityöryhmässä, joka kokoontuu suunnitelmallisesti. Ryhmässä keskitytään erityisesti lasten ja nuorten terveystarkastuksiin ja -tutkimuksiin sekä niiden tuloksiin. Hyvinvointiryhmä käsittelee tehtyjen kyselyiden tuloksia yleisellä tasolla ja kehittämisenäkökulmasta.

Terveys: Kouluterveydenhuollon palvelut tuottaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde. Oppilaat käyvät vuosittain terveystarkastuksissa ja lisäksi laajat terveystarkastukset järjestetään luokilla 1, 5, ja 8. Tarkastukseen sisältyy oppilaan hyvinvoinnin, kasvun, kehityksen ja terveydentilan arvioimisen lisäksi vanhempien ja koko perheen hyvinvoinnin selvittely.

THL:n valtakunnallinen kouluterveyskysely järjestetään joka toinen vuosi 4., 5., 8. ja 9. -luokkalaisille. Kouluterveyskysely tuottaa monipuolista ja luotettavaa, maakunnallista ja paikallista seurantatietoa eri ikäisten lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä, opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palveluista.

Liikunnan Move!-testit tehdään 5. ja 8. -luokkalaisille joka vuosi. Move! on fyysisen toimintakyvyn valtakunnallinen mittaus- ja palautejärjestelmä, jonka keskeisenä tarkoituksena on kannustaa omatoimiseen fyysisestä toimintakyvystä huolehtimiseen. Move!-mittaustuloksia hyödynnetään esimerkiksi koulujen liikunnanopetuksessa, liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi, kouluterveydenhuollon järjestämisessä terveystarkastuksissa sekä valtakunnallisten, alueellisten ja paikallisten hyvinvointitoimenpiteiden suunnittelussa, seurannassa ja arvioinnissa.

Hyvinvointi: Koulujen oppilaskuntien hallitukset kokoontuvat säännöllisesti. Kokouksissa käsitellään erilaisia hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä teemoja, ja oppilaita kuullaan

koulunkäyntiä, koulu yhteisöä ja oppilaita koskevista asioista. Yhteistyössä oppilaskunnan hallituksen kanssa järjestettävät koko koulun yhteiset tilaisuudet ja teemapäivät edistävät hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä.

KiVa-kouluissa järjestetään vuosittain kaikille oppilaille valtakunnallinen KiVa-kysely, jonka kysymykset liittyvät kaverisuhteisiin ja hyvinvointiin koulussa. Tuloksia hyödynnetään koulun kehittämistyössä. Kaikissa kouluissa tehdään kiusaamisen vastaista työtä ja kerätään tietoa oppilaiden hyvinvoinnista mm. kiusaamiskyselyillä.

Vuosittain kouluissa toteutetaan lasten ja nuorten harrastekyselyt, joiden pohjalta suunnitellaan ja järjestetään perusopetuksen kerhotoimintaa osana harrastamisen Suomen mallia.

Turvallisuus: Kouluissa kartoitetaan turvallisuuteen liittyviä asioita mm. riskien arviointi työpaikalla -kyselyillä (fysikaaliset, kemialliset, biologiset, tapaturmavaarat, henkinen kuormittuminen). Koulun terveydellisten olojen tarkastus toteutetaan kerran kolmessa vuodessa. Tarkastuksesta vastaavat rehtori tai koulunjohtaja yhdessä terveystyöntekijöiden ja kiinteistöhuollon kanssa. Vuosittain toteutetaan palotarkastus sekä poistumisharjoitukset.

Aluehallintoviraston työsuojelutarkastukset tehdään yksiköissä säännöllisin väliajoin. Työsuojeluun liittyvät olennaisesti myös säännöllisesti tehtävät riskien ja vaarojen tunnistamiskartoitukset. Niiden perusteella tehdään ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä.

Työterveyshuollon työpaikkaselvitykset tehdään työpaikoilla säännöllisesti kolmen vuoden välein. Kaupungin sisäilmatyöryhmä kokoontuu tarvittaessa.

Koulukohtaisten opiskeluhoitosuunnitelmien rinnakkaisena asiakirjana on koulukohtainen turvallisuuskansio. Kansiota säilytetään kunkin yksikössä sovitussa paikassa.

Koulukuljetuksista huolehditaan toimimalla yhteistyössä koulukuljetuksista vastaavan yrityksen kanssa.

3.2.2 Koulukohtaisen opiskeluhoitoryhmän johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Koulukohtainen yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä vastaa koulun opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmässä käsitellään asioita yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla. Ryhmä ei käsittele yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa.

Yhteisöllistä opiskeluhoolltoa koordinoi ja ohjaa rehtori tai koulunjohtaja. Monialaisen opiskeluhoolltoryhmän jäseniä ovat rehtori tai koulunjohtaja, koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja, erityisopettaja, opettajaedustaja sekä opinto-ohjaaja kulloinkin käsiteltävänä olevan asian luonteen mukaisesti. Tarvittaessa opiskeluhoolltoryhmän kokouksiin voidaan kutsua mukaan esimerkiksi koululääkäri, koulupsykologi, koulupsyykkari, oppilaskunnan ohjaava opettaja, muita opettajia, oppilaskunnan hallituksen / Lasten parlamentin / Nuorisovaltuuston edustajia, vanhempainyhdistyksen edustajia tai muita yhteistyökumppaneita tai asiantuntijaedustajia.

Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä kokoontuu kouluilla 2-4 kertaa lukuvuoden aikana. Tarvittaessa koulut sopivat lisäkokoontumisista. Opiskeluhuoltoryhmän ajankohdat on kirjattu lukuvuosikalenteriin. Opiskeluhuoltoryhmän kokouksista laaditaan muistio.

Kokoontumisissa suunnitellaan koulun tarpeiden pohjalta tulevaa opiskeluhuollollista toimintaa, joita ovat esimerkiksi koulun sisäisen yhteisöllisyyden kehittäminen, turvallisuuden edistäminen, kiusaamisen vastainen toiminta sekä yhteistyö eri järjestöjen ja yhteistyötahojen kanssa. Kokouksissa käsitellään erilaisia teemoja, kuten liikunnallisen elämäntavan edistämistä, vuorovaikutusta ja monipuolista työskentelyä, osallistumista ja demokraattista toimintaa, vastuuta ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautumista, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä eri kulttuurien näkymistä kouluarjessa. Suunnittelussa hyödynnetään mm. kouluterveyskyselyn, Kiva-kyselyn ja muiden tehtyjen kyselyiden tuloksia. Suunniteltua toimintaa toteutetaan koulun arjessa mm. eri oppiaineiden tunneilla, päivänavauksissa, koulun yhteisissä tilaisuuksissa ja vanhempainilloissa. Lukuvuoden päättyessä toimintaa arvioidaan ja kehitetään edelleen.

3.2.3 Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen

Opettajan ja oppilaan välinen hyvä vuorovaikutussuhde, välittävä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet, kannustava palaute sekä kiireettömyys ja kuulluksi tuleminen edistävät kouluun ja kouluyhteisöön kiinnittymistä. Luokanopettaja tai luokanvalvoja on perillä oppilaan kuulumisista ja kohtaa oppilaan päivittäin mahdollisuuksien mukaan. Koulumotivaatiota vahvistetaan yhteistyössä mm. luokanopettajan / luokanvalvojan, opinto-ohjaajan, tukioppilaiden ja opiskeluhuoltohenkilöstön kanssa. Erityisesti huomiota läsnäolon tukemiseen tulee kiinnittää opintojen nivelvaiheissa, jolloin kiinnittyminen uuteen yhteisöön on alkamassa. Myös oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeiden varhainen havaitseminen sekä riittävä ja oikea-aikainen tuki ehkäisevät poissaoloja. Tunne- ja vuorovaikutustaitoja ja ryhmässä toimimisen taitoja harjoitellaan osana oppiaineiden opetusta, mikä edesauttaa kouluun kiinnittymistä.

Opettaja huolehtii sujuvasta yhteistyöstä koulun ja kodin välillä. Luokanopettaja tai luokanvalvoja seuraa omien oppilaidensa opintojen etenemistä ja poissaoloja kokonaisuutta. Tunnin opettaja merkitsee poissaolot ja myöhästymiset Wilmaan, josta huoltaja näkee ne. Oppilas ei voi olla poissa oppitunneilta ilman hyväksyttävää syytä.

Lupa poissaoloon on kysyttävä ennakkoon aina kun se on mahdollista. Hyväksyttävästä syystä poissaololuvan myöntää luokanopettaja tai -valvoja enintään kolmeksi päiväksi, sitä pidemmäksi ajaksi luvan myöntää rehtori tai koulunjohtaja. Poissaolon aikana oppilas on velvollinen ottamaan selville ja tekemään annetut koulutehtävät. Haapajärven sivistyspalveluissa päätetty yhteinen suositus on, että oppilaalle myönnetään korkeintaan yksi viikko lomamatkoihin lukuvuodessa.

Huoltaja on velvollinen selvittämään oppilaan poissaolot mahdollisimman pian, mikäli lupaa ei ole voitu kysyä etukäteen. Poissaoloihin reagoidaan varhain poissaolojen syystä riippumatta Haapajärven poissaolon portaiden mukaisesti. Jos huoli herää, tiivistetään yhteistyötä ja keskustellaan oppilaan ja huoltajan kanssa, sekä ollaan yhteydessä opiskeluhuoltopalveluiden

asiantuntijoihin. Poissaolojen syyt ja mahdollinen toistuvuus selvitetään. Koulun on tärkeä tunnistaa kouluun ja kouluyhteisöön liittyviä tekijöitä poissaolotilanteissa ja puuttua niihin.

Moniammatillinen työskentely poissaoloasioissa on tärkeää käynnistää mahdollisimman varhain. Tarvittaessa kutsutaan koolle yksilökohtainen monialainen asiantuntijaryhmä. Ryhmässä selvitetään oppilaan tuen tarvetta, järjestetään tukea ja seurataan tuen toteutumista ja riittävyttä. Opiskeluhoitopalveluista oppilas ohjataan tarvittaessa koulun ulkopuolisiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Oppilaan poissaolojen vähentämiseksi voidaan myös tarvita oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimien päivittämistä. Tarvittaessa otetaan yhteyttä sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi tai tehdään lastensuojeluilmoitus.

Mikäli oppilas ei terveydentilan tai painavan muun syyn vuoksi pysty kokonaan tai osittain osallistumaan lähiopetukseen, harkitaan päätöstä erityisistä opetusjärjestelyistä ja oppimissuunnitelmasta. Poissaolojen seurannan portaavat, liite 1.

3.2.4 Tupakkatuotteiden, tupakan vastikkeiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Tupakkatuotteiden, tupakan vastikkeiden, alkoholin ja muiden päihteiden hallussapito ja käyttö on kiellettyä koulualueella, koulun järjestämissä tilaisuuksissa ja kouluun liittyvillä matkoilla koulujen järjestyssääntöjen mukaisesti. Kouluissa tehdään ennaltaehkäisevää työtä, ja oppilaita informoidaan tupakan ja muiden päihteiden vaikutuksista ja vaaroista. Terveydenhuollon ammattihenkilöstö keskustelee terveystarkastuksissa oppilaiden kanssa päihteiden haitallisuudesta. Huoltajien kanssa tehdään yhteistyötä, ja ennaltaehkäisevä päihdetyö on esillä vanhempainilloissa. Ennaltaehkäisevässä työssä voidaan käyttää apuna myös ulkopuolisia asiantuntijoita.

Mikäli oppilas tupakoi tai esiintyy päihteiden vaikutuksen alaisena kouluaikana, toimitaan koulujen turvallisuuskansion ohjeistuksen mukaisesti seuraavasti.

Mikäli oppilas tupakoi, käyttää nuuskaa tai sähkösavuketta koulupäivän aikana tai oppilaalla on mukana jotakin näistä koululla:

1. Oppilaalta pyydetään nikotiiniuote pois. Opettaja tai rehtori voi ottaa tuotteet haltuun ja tarvittaessa tarkastaa oppilaan tavarat. Tarkastajan tulee olla oppilaan kanssa samaa sukupuolta. Tarkastuksessa tulee olla läsnä tarkastajan lisäksi toinen täysi-ikäinen koulun henkilökuntaan kuuluva.
2. Otetaan yhteyttä oppilaan huoltajaan.
3. Nikotiiniuote luovutetaan huoltajalle tai poliisille.
4. Jos tupakointi tai tupakan vastikkeiden käyttö on toistuvaa, oppilas ohjataan opiskeluhoollon palveluihin, joissa sovitaan myös seurannasta.

Päihtynyt oppilas tai havainto / epäily oppilaan päihteiden käytöstä koulupäivän aikana. Tilanteessa on mukana kaksi koulun aikuista.

1. Oppilaasta tehdään välitön tilannearvio.
2. Oppilas viedään rehtorin tai koulunjohtajan luokse. Tarvittaessa soitetaan 112.
3. Otetaan yhteyttä huoltajaan ja ohjataan oppilas tarvittaessa terveyskeskukseen.
4. Oppilaasta tehdään lastensuojeluilmoitus.
5. Monialainen asiantuntijaryhmä kokoontuu ja tekee suunnitelman opiskeluhuollon tukitoimista ja seurannasta.

3.2.5 Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Koulujen turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyvät suunnitelmat on laadittu yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen, palo- ja pelastustoimen, työsuojeluviranomaisten sekä teknisen toimen kanssa.

Riskien arviointi ja -hallinta ovat osa koulun turvallisuustoimintaa. Riskien arviointia toteutetaan säännöllisesti Haapajärven kaupungin sivistyspalveluiden ja koulu yhteisön yhteistyönä. Oppilaiden hyvinvoinnin taustatietoina hyödynnetään tarkasteluvälillä kertyneiden kyselyiden tuloksia (mm. kouluterveyskysely) sekä tarkastusta varten toteutettujen kyselyjen ja selvitysten tuloksia.

Kouluterveydenhuollon tehtävänä on oppilaitosympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta. Koulun terveydellisten olojen tarkastus tehdään kerran kolmessa vuodessa. Koulun tarkastuksesta ja sen tuloksista tiedotetaan oppilaille, huoltajille ja henkilöstölle. Myös suunnitelluista jatkotoimista, niiden aikatauluista sekä seurannasta tiedotetaan.

Aluehallintoviraston työsuojelutarkastukset tehdään yksiköissä säännöllisin väliajoin. Työsuojeluun liittyvät olennaisesti myös säännöllisesti tehtävät riskien ja vaarojen tunnistamiskartoitukset. Niiden perusteella tehdään ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä.

Työterveyshuollon työpaikkaselvitykset tehdään työpaikoilla säännöllisesti kolmen vuoden välein. Dokumentit arkistoidaan kouluille. Kaupungin sisäilmatyöryhmä kokoontuu tarvittaessa.

3.3 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi, yksilökohtainen opiskeluhoito

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea. Yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa

mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

3.3.1 Yksittäisen oppilaan ohjaaminen opiskeluhuollon palveluihin (kouluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)

Kouluterveydenhuolto: Oppilaiden terveydenhuollosta vastaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde. Kouluterveydenhuollon tavoite on tukea oppilaan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Kouluterveydenhoitaja ja koululääkäri tekevät moniammatillista yhteistyötä muiden sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden kanssa sekä toimivat yhteistyössä huoltajien ja koulun kanssa. Koulunkäynnin järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot välitetään koululle.

Kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa tehdään opiskeluhuollollista yhteistyötä huoltajan tai oppilaan luvalla. Lisäksi kouluterveyskysely järjestetään joka toinen vuosi neljännelle ja viidennelle sekä kahdeksannelle ja yhdeksännelle luokalle. Koulunkäynnin järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot välitetään koululle. Kyselyn tuloksia analysoidaan sekä koulun tasolla että moniammatillisessa hyvinvointiryhmässä.

Koulukuraattori: Oppilaiden kuraattoripalveluista vastaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde. Koulukuraattoritoiminta on oppilaan tukemista ja yhteistyötä huoltajien, opettajien ja oppilaan muun sosiaalisen verkoston kanssa. Työn tavoitteena on tukea opintojen suorittamista, oppilaan psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä myönteistä kokonaiskehitystä. Työssään hän selvittää oppilaiden kasvun ja kehityksen esteitä sekä ehkäisee sosiaalisia ja psyykkisiä ongelmatilanteita. Koulukuraattori tukee oppilasta oppimiseen liittyvissä pulmissa. Hän selvittää mm. runsaiden poissaolojen syitä, käytös- ja tunne-elämän häiriöitä, nuoruuden kasvukipuja, suorituspaineita sekä oppilaiden perheeseen ja vapaa-aikaan liittyviä ongelmia.

Koulukuraattori osallistuu koulujen opiskeluhooltoon, käy yksilöllisiä ja ryhmäkeskusteluja, selvittää oppilaan tarvitsemia yksilöllisten opetusjärjestelyjen mahdollisuuksia ja luo tarpeen vaatiessa oppilaan tueksi sosiaalisia verkostoja. Koulukuraattori kirjoittaa tarvittaessa sosiaalisia selvityksiä esim. perusteluksi oppilaskohtaiseen tukeen siirtämiselle tai liitteeksi oppilaan muihin asiakirjoihin. Koulukuraattori tukee oppilaita koulutuksen nivelvaiheissa yläkoulun alussa ja lopussa. Koulukuraattori voi antaa yleistä neuvontaa ja/tai ohjata oppilaan jatkohoitoon tai muiden tukitoimien piiriin, jolloin oppilas siirtyy sosiaalihuollon asiakkaaksi.

Koulupsykologi: Koulupsykologipalveluista vastaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde. Koulupsykologin työn tavoitteena on edistää koko koulu yhteisön hyvinvointia, vahvistaa lasten ja nuorten psyykkistä hyvinvointia ja tarjota heille apua opiskeluun. Työhön kuuluu oppilaiden kokonaisvaltainen tukeminen, itsetuntoon, motivaatioon, psyykkisiin vaikeuksiin ja sosiaaliseen selviytymiseen vaikuttaminen. Psykologin työhön kuuluvat myös oppilaiden oppimisvaikeuksien tutkiminen ja tukitoimien suunnittelu, oppilaiden mielenterveysongelmien arviointi sekä tarvittaessa jatkohoitoon ohjaaminen. Työtä tehdään yhteistyössä oppilaan, huoltajan, opettajien sekä tarvittaessa myös muiden yhteistyötahojen kanssa.

Jos koulun tai opiskeluhuollon työntekijä arvioi, että oppilaan opiskeluvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi tai poistamiseksi tarvitaan opiskeluhuollon psykologi- tai kuraattoripalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä opiskeluhuollon psykologiin tai kuraattoriin yhdessä oppilaan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot.

3.3.2 Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Yksittäistä oppilasta koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Ryhmän kokoonpano perustuu oppilaan suostumukseen. Monialaiseen asiantuntijaryhmään voidaan pyytää opetustoimen ulkopuolisia henkilöitä oppilaan tai huoltajan suostumuksella. Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeellisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta. Monialaisessa asiantuntijaryhmässä suunnitellaan ja sovitaan tapauskohtaisesti oppilaan yksilöllisten tukitoimien järjestämisestä. Oppimiseen liittyvissä asioissa sovelletaan kolmiportaisen tuen mallia, joka ei edellytä huoltajan tai oppilaan suostumusta.

1) Huoli herää: huolta aiheuttavasta asiasta keskustellaan oppilaan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Tämän lisäksi on mahdollista konsultoida asiantuntijoita.

2) Huolen jatkuessa: otetaan yhteys suoraan koulukuraattoriin, -psykologiin tai muuhun opiskeluhuollon henkilöön yhdessä oppilaan kanssa. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, oppilaalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä. Alaikäisen huoltajalle ilmoitetaan asiasta, mikäli sille ei ole painavaa estettä.

Asian laatu ja oppilaan ikä vaikuttavat siihen, miten oppilaan toiveet huomioidaan häntä koskevissa asioissa. Oppilas voi - ellei opiskeluhuollon ammattilainen toteuta tätä selvästi oppilaan edun vastaiseksi - painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajaansa osallistumasta itseään koskevaan opiskeluhuoltoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhuollon tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen. Arvion oppilaan edun toteutumisesta ja oppilaan edellytyksistä (esim. salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta huoltajalle, huoltajan osallistumisesta opiskeluhuoltoasian käsittelyyn tai siitä, ketkä osallistuvat monialaiseen asiantuntijaryhmään), tekee opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhuollon palveluja. Yksittäisen oppilaan asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä tiedotetaan asianosaisia esim. Wilmassa.

3) Monialaisen asiantuntijaryhmän koollekutsuminen sovitaan tapauskohtaisesti: kuka kutsuu asiantuntijaryhmän koolle ja ketä ryhmään kutsutaan. Huoltaja tai oppilas antaa suostumuksensa kirjallisena Wilmassa. Suostumuksessa tulee käydä ilmi käsiteltävä asia, ryhmän kokoonpano ja kokousaika. Monialaiseen asiantuntijaryhmään voidaan pyytää opetustoimen ulkopuolisia henkilöitä oppilaan tai huoltajan kirjallisella suostumuksella. Mikäli huoltaja / oppilas kieltäytyy asian käsittelystä, otetaan tarvittaessa yhteyttä lastensuojeluun.

3.3.3 Opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitorekisterille

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä monialaisessa asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhoitokertomus. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen opiskeluhoitokertomuksen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Oppilas- ja opiskelijahoitolaki edellyttää, että kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:

1. yksittäisen oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot,
2. kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa,
3. kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa,
4. asian aihe ja vireille panija,
5. oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset,
6. toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet,
7. tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma,
8. toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot sekä
9. mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Opiskeluhoitokertomukset sekä muut oppilashuollon tehtävissä laaditut tai yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan opiskeluhoitorekisteriin. Haapajärvellä asiakirjat kootaan kansioon, jota säilytetään koulussa. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää edellä mainittua rekisteriä. Opiskeluhoitorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä. Arkistoinnista vastaa koulutuksen järjestäjä, ja arkistointiajat määritellään kaupungin arkistointisuunnitelmassa.

Kouluterveydenhuollon henkilöstö sekä muut opiskeluhoitoa toteuttavat terveydenhuollon ammattihenkilöt kirjaavat oppilaan yksilötapaamiset omiin järjestelmiinsä. Kuraattori kirjaa asiakastiedot sosiaalihuollon asiakkuuden mukaisesti rekistereihin ja psykologi terveydenhuollon potilasrekistereihin hyvinvointialue Pohteen antamien ohjeiden mukaan.

Yksittäisen oppilaan asioissa voidaan tehdä tarvittaessa yhteistyötä koulujen ulkopuolisten palveluiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa (mm. erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen, poliisin, nuorisotoimen).

3.3.4 Tarvittavan opiskeluhoillon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Opettaja, rehtori tai koulunjohtaja voi poistaa häiritsevän oppilaan oppitunnilta tai koulun tilaisuudesta jäljellä olevaksi ajaksi. Tällöin huolehditaan, että oppilas on aikuisen valvonnassa. Opettaja kirjaa poistamisen Wilmaan ja ilmoittaa asian huoltajalle.

Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan taikka koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilasta ei jätetä ilman valvontaa. Päätöksen epäämisestä tekee rehtori tai koulunjohtaja. Toimenpide kirjataan Wilmaan Kurinpitotoimet-rekisteriin. Huoltajaa pyydetään noutamaan oppilas koululta. Tarvittaessa tehdään myös lastensuojeluilmoitus. Oppilaalle järjestetään tarvittava opiskeluhoito.

Mikäli oppilas erotetaan määräaikaaisesti koulusta, kutsutaan koolle yksilöllinen opiskeluhoitoryhmä ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin.

Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen.

3.3.5 Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa

Oppilaiden laajojen terveystarkastusten yhteydessä tehtävän arvion osalta toimitaan yhteistyössä terveydenhoitajan, koululääkäriin, oppilaan ja huoltajan sekä opettajan kanssa sovittujen toimintatapojen mukaisesti.

Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Haapajärven sivistyspalveluilla on Pohteen kanssa yhteistyössä tehty lääkehoitosuunnitelma. Sen lisäksi jokaisella koululla on koulukohtainen lääkehoitosuunnitelma. Lääkityksen ja sairauksien vaatiman hoidon järjestämiseksi tehdään yhteistyötä ja suunnitelmia oppilaan, huoltajan ja kouluterveydenhuollon kanssa. Tarvittaessa yhteistyöhön osallistuu koulun henkilökuntaa tai erikoissairaanhoidon edustajia. Terveystarkastaja tai luokanopettaja/-valvoja tiedottaa oppilaan sairauksista tai lääkityksestä huoltajan luvalla niille koulun henkilökunnan jäsenille, joiden on tarpeen tietää asiasta.

Huoltaja ilmoittaa oppilaan erityisruokavaliot luokanopettajalle/-valvojalle lomakkeella lukuvuoden alkaessa, ja tiedot välitetään ruokapalvelun tuottajalle. Erityisruokavaliot päivitetään

vuosittain terveystarkastusten yhteydessä ja tarvittavat muutokset ilmoitetaan ruokapalvelun tuottajalle.

3.4 Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoolto on kaikkien koulu yhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Oppilaiden, huoltajien, koulujen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoollon keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti koulutuksen järjestäjän ja hyvinvointialue Pohteen yhteistyötä.

3.4.1 Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalveluiden osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseen

Huoltajat ovat koulujen tärkein yhteistyökumppani. Opiskeluhoiltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Oppilailta ja huoltajilta on mahdollisuus vaikuttaa yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseen. Oppilailta ja huoltajilta pyydetään määräajoin palautetta koulun ja Haapajärven kaupungin sivistyspalveluiden toiminnasta, opiskeluhoollosta ja sen toimivuudesta. Saatua palautetta ja kouluterveyskyselyn tuloksia hyödynnetään toimintaa kehitettäessä.

Henkilökunnan kokouksissa keskustellaan ja tehdään suunnitelmia yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamisesta. Opiskeluhoitosuunnitelman muutoksien laadintaan osallistuu opetushenkilöstön ja opiskeluhoitopalveluiden edustajia ja niistä tiedotetaan koko opetus- ja opiskeluhoitohenkilökuntaa.

3.4.2 Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Koulujen henkilökunta perehdytetään Haapajärven sivistyspalveluiden ja koulujen yleisiä perehdytyskäytänteitä noudattaen. Perehdyttämisestä vastaavat ja rehtorit/koulunjohtajat ja mahdolliset perehdytysvastaavat. Perehdytyskoulutukseen kuuluu koulujen toiminnan, käytäntöjen, suunnitelmien ja järjestyssääntöjen sisäistäminen.

3.4.3 Opiskeluhoollon moniammatillinen yhteistyö ryhmä- ja oppilaskohtaisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä

Mikäli ryhmäkohtaisen tai oppilaskohtaisen tuen oppilaalla on opiskeluhoollollisen tuen tarvetta, suunnitellaan tukitoimet yhteistyössä opiskeluhoitohenkilöstön kanssa. Opiskeluhoollollinen yhteistyö korostuu, kun suunnitellaan pienryhmien toimintaa sekä oppilaiden tukitoimia.

Sairaalakoulussa opiskeleva oppilas pysyy oman lähikoulunsa oppilaana. Sairaalakoulujakso on määräaikainen. Sairaalajaksojen päätteeksi järjestetään oman lähikoulun kanssa opiskeluhuollollinen yhteistyöpalaveri, jossa suunnitellaan ja sovitaan paikalliset tukitoimet oppilaalle.

Tällä hetkellä Haapajärven kaupungissa ei ole joustavaa perusopetusta.

3.4.4 Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi

Perusopetuksen oppilaiden hyvinvointiin liittyviä asioita käsitellään Haapajärven kaupungin hyvinvointityöryhmässä, joka kokoontuu suunnitelmallisesti.

Opiskeluhuollon edustajina kuraattori ja terveydenhoitaja kuuluvat koulujen edustajien ohella kaupungin moniammatilliseen nuorten ohjaus- ja palveluverkosto -työryhmään. Haapajärvellä toimii moniammatillinen kriisiryhmä, jota hyödynnetään tarvittaessa.

Oppilaiden hyvinvoinnin edistämiseksi tehdään yhteistyötä mm. seuraavien tahojen kanssa:

- koulujen vanhempainyhdistykset ja johtokunnat
- Haapajärven seurakunta
- Haapajärven liikunta ja vapaa-ajan palvelut, kulttuuripalvelut ja kirjasto
- Haapajärven 4H-yhdistys
- Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen sosiaalitoimi ja erikoissairaanhoido
- poliisi
- terapiapalveluiden tuottajat
- Jokilatvan opisto ja Jokilaaksojen musiikkiopisto
- kyläyhdistykset, yritykset ja yhdistykset
- urheiluseurat
- sijaishuoltoyksiköt
- koulutilojen ulkopuoliset käyttäjät

3.4.5 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Haapajärven perusopetuksen opiskeluhuollon kokonaisuudesta tiedotetaan lukuvuositedotteissa, Wilmassa ja vanhempainilloissa, ja se on nähtävissä opetussuunnitelmasta Pedanetissä. Opiskeluhuollon toimijat esitellään lukuvuosittain perusopetuksen oppilaille sekä huoltajille luokkaesittelyissä, vanhempainilloissa, koulujen nettisivuilla ja/tai Wilman kautta.

3.5 Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Koulujen arkityössä pyritään suhtautumaan kaikkiin mahdollisiin epäkohtiin ennaltaehkäisevästi. Kaikissa koulujen toiminnoissa ja tapahtumissa on tavoitteena hyvän yhteishengen kehittäminen ja kiusaamisen vastainen toiminta.

Koulujen turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyvät suunnitelmat on laadittu yhteistyössä hyvinvointialueen Pohteen, työsuojeluviranomaisten sekä teknisen toimen kanssa. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös muiden tahojen kuten lastensuojelun, poliisin, Haapajärven seurakunnan ja kaupungin nuorisotyön kanssa.

Koulujen turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyvien suunnitelmien toteutumista seurataan ja arvioidaan. Oppilaat vastaavat lukuvuoden aikana kyselyihin, joissa käsitellään myös väkivaltaan, kiusaamiseen, syrjintään ja häirintään liittyviä asioita. Opiskeluhoitoryhmät käsittelevät THL:n valtakunnallisen Kouluterveyskyselyn tulokset. Mikäli tilanne vaatii, opiskeluhoitoryhmä arvioi suunnitelmat uudelleen, ja tarvittaviin toimenpiteisiin ryhdytään.

3.5.1 Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ehkäistään koulun päivittäisissä toiminnoissa yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla. Kiusaamista ehkäisevää yhteenkuuluvuuden tunnetta luovat yhteiset tilaisuudet ja kouluvuoden teemojen ympärille järjestetyt tapahtumat. Näiden tapahtumien järjestämiseen osallistuvat koulun henkilökunta ja oppilaat. Hyvinvointia edistävät myös välituntitoiminta, kerhotoiminta sekä koulun oppilaskunta- ja tukioppilastoiminta. Ryhmä- ja yksilötasolla kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ehkäistään luokan / koulun ryhmäytymisen rakentamisella ja turvallisen ilmapiirin luomisella ja kehittämällä. Näihin keskitytään erityisesti luokanopettajien ja luokanvalvojan tunneilla, mutta asioihin kiinnitetään huomiota myös muilla tunneilla. Koulussa käytetään kiusaamisen ehkäisemiseksi erilaisia tunne- ja vuorovaikutustaitoja lisääviä materiaaleja.

Kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän osalta koulussa on nollatoleranssi. Havaittuihin tai tietoon tulleisiin tapauksiin puututaan välittömästi. Koko työyhteisön velvollisuutena on huolehtia siitä, että koulu tarjoaa jokaiselle turvallisen oppimisympäristön.

Oppilaiden omaa vastuuta korostetaan. Kiusaamisesta kertominen on toisesta ihmisestä välittämistä. Sekä kiusaaja/epäilty että kiusattu tarvitsevat apua ja tukea. Molemmat ohjataan opiskeluhoillon palveluiden pariin. Oppilaiden huoltajiin otetaan yhteyttä. Tarpeen vaatiessa käytetään kurinpitokeinoja ja -toimia erillisen suunnitelman mukaisesti. Asian käsittelyssä yhtenä tahona voi olla moniammatillinen opiskeluhoitoryhmä. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä sosiaaliviranomaisten, terveydenhuollon tai poliisin kanssa. Vakavissa tapauksissa otetaan välittömästi yhteyttä poliisiin.

3.5.2 Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Jokaisen lukuvuoden alussa käsitellään oppilaiden kanssa koulujen järjestyssäännöt ja tiedotetaan kouluilla olevista opiskeluhuollon palveluista oppilaille ja huoltajille. Järjestyssäännöt on laadittu yhteistyössä koulujen henkilökunnan ja oppilaiden kanssa, ja niitä päivitetään tarvittaessa.

Vuosittain järjestetään poistumisharjoitus, johon osallistuu mahdollisuuksien mukaan myös pelastusviranomaiset. Henkilökunnalla on poistumistilanteissa oma tarkastettava vastuualueensa koulurakennuksissa. Äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa toimitaan erillisen kriisisuunnitelman mukaisesti. Kaikesta kriisiviestinnästä vastaa rehtori/koulunjohtaja. Rehtorin/koulunjohtajan poissa ollessa akuuttiviestinnästä ja asiasta rehtorille ilmoittamisesta vastaa vararehtori tai muu tilanteessa vastuussa oleva henkilökunnan jäsen.

Kriisisuunnitelma samoin kuin muut suunnitelmat opiskeluyhteisön terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi sekä menettelytavat ongelma- ja kriisitilanteissa kuten kiusaaminen, väkivalta, mielenterveyskysymykset, tupakointi ja päihteiden käyttö, erilaiset onnettomuudet ja kuolemantapaukset, on koottu Turvallisuuskansioon, joka sisältää:

- poistumisohjeet
- kiinteistön pelastussuunnitelma
- toimintaohjeet onnettomuustilanteessa
- koulun järjestyssäännöt
- kriisityö Haapajärven koulujen opiskeluhuollossa
- pikaohjeet akuutissa kriisitilanteessa toimimisen varalta

Turvallisuuskansio säilytetään henkilökunnan saatavilla. Turvallisuuskansioon tutustuminen on osa uuden henkilökunnan perehdytystä. Jokainen työyhteisön jäsen on velvollinen perehtymään kansioon ja päivittämään osaamisensa säännöllisesti.

4. Haapajärven lukion opiskeluhoitosuunnitelma

Haapajärven kaupunki

4.2 Lukioyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi

Haapajärven lukiossa yhteisöllisellä opiskeluhuollolla tarkoitetaan lukion toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä koko lukioyhteisön opiskelu- ja työympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä ja ennaltaehkäistään ongelmien syntymistä. Järjestyssäännöt ja yhdessä sovitut toimintatavat edistävät työrauhaa ja oppimiselle suotuista ilmapiiriä.

Opiskelijat perehdytetään koulun tiloihin ja välineisiin opintojen alussa. Tilojen siisteydestä huolehditaan yhteistyössä koulukiinteistön henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Esteettömyys huomioidaan tilojen käytössä.

Yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen osallistuu koko lukion henkilöstö, ja siten vastuu kouluyhteisön turvallisuudesta ja muusta hyvinvoinnista on kaikilla kouluyhteisössä työskentelevillä.

4.2.1 Opiskelijoiden ja lukioyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Nuorten hyvinvointiin liittyviä asioita käsitellään Haapajärven kaupungin hyvinvointiryhmässä, joka kokoontuu suunnitelmallisesti. Ryhmässä keskitytään erityisesti lasten ja nuorten terveystutkimuksiin ja -tutkimuksiin sekä niiden tuloksiin. Hyvinvointiryhmä käsittelee tehtyjen kyselyiden tuloksia yleisellä tasolla ja kehittämisenäkökulmasta.

Opiskelijoiden hyvinvoinnista, terveydestä, opiskelusta, osallisuudesta sekä opiskeluhuollon toiminnasta saadaan seurantatietoa THL:n valtakunnallisen kouluterveyskyselyn tuloksista.

Lukiossa toteutetaan vuosittain opiskelijapalutetkyselyjä, joissa selvitetään näkemyksiä lukion ja Haapajärven sivistyspalveluiden toiminnasta sekä opiskeluhoitopalveluiden saatavuudesta ja toiminnasta. Myös poissaolotilastot kertovat osaltaan opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin tilasta. Terveystiedon oppiaineen puitteissa toteutetaan säännöllisesti hyvinvointikyselyitä esimerkiksi kouluruokailuun osallistumisesta, päihteiden käytöstä, nukkumisesta, energiajuomien käytöstä tai ajankäytön hallinnasta.

Kouluterveyskyselyn tuloksia ja opiskelijapalutetkyselyiden tuloksia, muuten saatua palautetta sekä opiskeluhuollon ammattilaisten kokemuksia opiskelijoiden yleisestä terveys- ja hyvinvointitilanteen kehityksestä käsitellään lukion opiskeluhoitoryhmässä ja niiden perusteella kehitetään lukion opiskeluhoitoa edelleen.

Myös lukion opiskelijakunnan hallitus käsittelee kokouksissaan erilaisia hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä teemoja, ja opiskelijakuntaa kuullaan opiskelijoita koskevissa asioissa.

Koulun tilojen kunnosta, siisteydestä ja esteettömyydestä huolehditaan. Puutteista kerätään palautetta ja niihin reagoidaan. Vuosittain toteutetaan palotarkastus sekä poistumisharjoitukset.

Aluehallintoviraston työsuojelutarkastukset tehdään säännöllisin väliajoin. Työsuojeluun liittyvät olennaisesti myös säännöllisesti tehtävät fysikaalisten, kemiallisten, biologisten, tapaturmien ja henkisen kuormittumisen riskien ja vaarojen tunnistamiskartoitukset. Niiden perusteella tehdään ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä.

Kaupungin sisäilmatyöryhmä kokoontuu tarvittaessa.

Työterveyshuollon työpaikkaselvitykset tehdään työpaikoilla säännöllisesti kolmen vuoden välein.

4.2.2 Lukion oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä

Yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, koordinoinnista ja arvioinnista vastaa lukion opiskeluhoitoryhmä. Opiskeluhoitoryhmään kuuluvat rehtori, opinto-ohjaaja, kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja sekä opiskelijoiden edustajat kulloinkin käsiteltävänä olevan asian luonteen mukaisesti. Koollekutsujana toimii rehtori. Ryhmä kokoontuu tarvittaessa, noin kolme kertaa lukuvuodessa. Opiskeluhuollon kehittäminen pohjautuu erilaisten valtakunnallisten ja paikallisten arviointien ja kyselyiden tuloksiin, kuten kouluterveyskyselyn ja vuosittaisten opiskelijapalautekyselyiden tuloksiin, sekä muuten saatuun palautteeseen.

Opiskeluhoitoryhmä nostaa esille aiheita, joiden käsittelyyn varataan aikaa koeviikkojen lukujärjestykseen. Aiheiden käsittelyn tapoina voivat olla työpistetyöskentelyt, asiantuntijavierailut, seminaarit jne. aiheesta riippuen.

4.2.3 Opiskelijoille annettava yhteinen ohjaus

Ryhmänohjaajat vastaavat oman ryhmänsä pääasiallisesta ohjauksesta lukio-opinnoissa. Erityisesti opintojen alkuvaiheessa ryhmänohjaajien antaman ohjauksen merkitys on suuri. Ryhmänohjauksessa kiinnitetään huomiota mm. opiskelijoiden perehdyttämiseen lukion toimintaan, lukio-opiskelun ohjeisiin ja menettelytapoihin, opintojen ja aikataulutuksen suunnitteluun ja ryhmähengen luomiseen. Ryhmänohjaajat haastattelevat ryhmänsä opiskelijat ensimmäisen vuoden syksyllä.

Opinto-ohjauksen ryhmäoppitunneista vastaa opinto-ohjaaja, ja tunteja sijoitellaan pitkin lukuvuotta. Opinto-ohjaaja vastaa tuntien sisällöistä voimassaolevan opetussuunnitelman pohjalta. Kuraattori ja terveydenhoitaja antavat ohjausta tarpeen mukaan omiin aihepiireihinsä liittyen. Jokainen opettaja antaa oppiainettaan koskevat ainekohtaiset ohjeet opiskelijoilleen. Erityisesti terveystiedon opintojaksoissa opiskelijat saavat terveyteen ja turvallisuuteen liittyvää tietoutta.

4.2.4 Opiskelijoiden osallisuuden vahvistaminen ja yhteisöllisyyden edistäminen

Kaikki lukion opiskelijat kuuluvat opiskelijakuntaan. Opiskelijakunnan tehtävänä on edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista.

Opiskelijakunnan hallitus ja opiskelijakunnan ohjaava opettaja toimivat opiskelijoiden osallisuuden koordinoijina yhdessä rehtorin kanssa. Lisäksi lukiossa toimii opiskelijatutoreita, jotka helpottavat uusia opiskelijoita pääsemään sisään koulun toimintakulttuuriin.

Yhteistyössä opiskelijakunnan, tutoreiden ja ympäristötiimin kanssa järjestettävät koko koulun yhteiset tilaisuudet ja teemapäivät edistävät opiskelijoiden yhteisöllisyyttä.

Ennen opiskelijoiden asemaan vaikuttavien päätösten tekemistä opiskelijakuntaa kuullaan, ja opiskelijakunnan edustajalla on läsnäolo- ja puheoikeus myös opettajainkokouksessa tällaisia asioita käsiteltäessä.

Määräajoin selvitetään opiskelijoiden näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta. Myös valtakunnallinen kouluterveyskysely antaa tietoa aiheesta.

4.2.5 Koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen

Säännöllinen osallistuminen opetukseen on opintojen etenemisen kannalta välttämätöntä. Opetukseen osallistumista seurataan ja poissaolojen ehkäisemiseen pyritään opiskelijan omaa opiskelumotivaatiota tukemalla aineenopettajien, opinto-ohjaajan, ryhmäohjaajan, tutoreiden, opiskeluhuoltohenkilöstön ja huoltajien yhteistoiminnalla.

Opiskelija ei voi olla poissa oppitunneilta ilman hyväksyttävää syytä. Säännöllinen oppitunneilla läsnäolo ja poissaoloselvityksen antaminen ovat arvosanan saannin edellytyksenä.

Aineenopettajat merkitsevät opiskelijoiden poissaolot ja myöhästymiset Wilmaan ja seuraavat, että opiskelijan poissaolot on selvitetty periodin loppuessa, ennen arvosanan antamista. Jos huoltaja ei käytä Wilmaa, opiskelijan on tuotava huoltajan tai terveydenhuollon ammattilaisen allekirjoittama kirjallinen poissaoloselvitys.

Ryhmäohjaajat seuraavat omien opiskelijoidensa opintojen etenemistä ja poissaoloja kokonaisuutena.

Mikäli on syytä epäillä toistuvasti poissaolleen poissaolojen syiden hyväksyttävyyttä, opettaja ilmoittaa asiasta ryhmäohjaajalle, joka selvittää asian opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajien kanssa. Jos poissaolojen taustalla vaikuttaa olevan opiskeluhuollollisia tekijöitä, ohjaa

ryhmänohjaaja opiskelijaa opiskeluhuollon palveluiden piiriin tai koolle kutsutaan moniammatillinen asiantuntijaryhmä.

Lupa poissaoloon on kysyttävä ennakkoon aina kun se on mahdollista. Hyväksyttävästä syystä luvan enintään kolmeksi päiväksi myöntää ryhmänohjaaja, sitä pidemmäksi ajaksi rehtori. Luvan yksittäiseltä oppitunnilta poissaoloon myöntää ao. aineen opettaja.

Ryhmänohjaaja/rehtori/vararehtori merkitsee opiskelijan poissaoloihin Wilmaan jo etukäteen tiedon tämän luvallisesta poissaolosta. Tällöin huoltajan ei tarvitse enää erikseen selvittää poissaoloa. Alle 18-vuotiaan opiskelijan kohdalla poissaololuvan kysyy huoltaja. Jos alle 18-vuotias opiskelija ilmoittaa itse poissaolostaan, tämä merkitään Wilmassa selvittämättömäksi ja huoltaja joutuu sen selvittämään.

Ellei lupaa ole voitu kysyä ennakkoon, on opiskelija/huoltaja velvollinen ilmoittamaan koululle poissaolosta ja sen syystä viimeistään toisena poissaolopäivänä.

Pidemmissä sairauspoissaoloissa ensisijainen yhteyshenkilö on ryhmänohjaaja. Huoltajien ja/tai opiskelijan luvalla ryhmänohjaaja voi tiedottaa opiskelijan tilanteesta opiskelijaa opettavia. Sairauden perusteella opintoihin voidaan tehdä tapauskohtaisesti tarvittavia järjestelyjä (esim. suoritustapojen ja opintosuunnitelman muutokset, opintoajan pidentäminen).

Myös terveystarkastuksiin osallistumista seurataan. Jos opiskelija ei tule pyydettyä terveystarkastukseen, terveydenhoitaja on yhteydessä ryhmänohjaajaan, ja opiskelija ohjataan tarvittaessa muiden opiskeluhuollon palvelujen piiriin.

4.2.6 Tupakkatuotteiden, tupakan vastikkeiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Haapajärven lukiossa tuetaan opiskelijoiden tupakoimattomuutta ja päihteettömyyttä ja järjestetään tilaisuuksia, joilla pyritään terveyttä edistävien elämäntapojen vahvistamiseen. Terveysneuvonnan ja terveystiedon sekä muiden oppiaineiden opetuksen välistä yhteistyötä pyritään tekemään mahdollisuuksien mukaan.

Jos opiskelijan päihteiden käyttö aiheuttaa huolta, ohjataan opiskelijaa aktiivisesti opiskeluhuollon palveluiden piiriin.

Tupakkatuotteiden ja tupakan vastikkeiden käyttäminen koulun sisätiloissa ja koulun alueella on kielletty tupakkalain nojalla, ja järjestyssäännöissä kielletään niiden käyttö myös koulukiinteistön ulkopuolella järjestettävissä koulun tilaisuuksissa sekä vierailuiden ja opintomatkojen aikana.

Päihteiden ja huumeiden hallussapito ja käyttäminen sekä päihtyneenä esiintyminen koulussa, koulun järjestämissä tilaisuuksissa sekä vierailuiden ja opintomatkojen aikana kielletään lukion järjestyssäännöissä.

Jos kouluaiikana tai koulutyöhön liittyvissä tilaisuuksissa kuitenkin havaitaan opiskelijan käyttävän tupakkatuotteita tai havaitaan opiskelija alkoholin tai muiden päihteiden vaikutuksen alaisena toimitaan seuraavasti:

Tupakkatuotteet

Tupakkatuotteita tai tupakan vastikkeita opetustilanteessa tai muussa koulun järjestämässä tilaisuudessa käyttävää opiskelijaa kehoitetaan poistumaan tilanteesta ja häntä muistutetaan tupakkalain ja järjestyssääntöjen säädöksistä. Jos käytön havaitaan olevan toistuvaa, opettaja tai muu koulun henkilökuntaan kuuluva keskustelee asiasta suoraan opiskelijan kanssa oman havaintonsa pohjalta ja ilmoittaa asiasta ryhmänohjaajalle, joka on tarvittaessa yhteydessä asiasta alaikäisen opiskelijan huoltajaan. Toistuvasta järjestyksen rikkomisesta voi seurata kurinpitotoimena kirjallinen varoitus.

Alkoholi

Varmistetaan, ettei päihtynyt opiskelija ole vaaraksi itselleen eikä muille, ja opiskelija saatetaan pois opetustilanteesta rehtorin kansliaan tai muuhun turvalliseen tilaan. Tarvittaessa otetaan yhteys hätäkeskukseen.

Asian käsittelyä jatketaan mahdollisuuksien mukaan kahden aikuisen läsnä ollessa. Rehtori tai vararehtori yhdessä asian kohdanneen opettajan kanssa puhuttavat päihtynyttä ja pyrkivät takavarikoimaan päihteet pyytämällä opiskelijaa itseään tyhjentämään taskunsa ja laukkunsa.

Jos päihtynyt on alaikäinen, otetaan yhteyttä huoltajaan, jota pyydetään noutamaan opiskelija kotiin. Jos huoltajaan ei saada yhteyttä, opiskelija toimitetaan tilanteen mukaan joko terveydenhoitajalle tai terveyskeskukseen. Alaikäisestä tehdään lastensuojeluilmoitus.

Täysi-ikäisen opiskelijan kohdalla varmistetaan keskustelemalla tämän kunto ja varmistetaan turvallinen poistuminen koululta. Opiskelijan luvalla voidaan ottaa yhteys lähiomaiseen. Tarvittaessa soitetaan hätäkeskukseen.

Akuutin tilanteen ratkeamisen jälkeen asiaa käsitellään opiskelijan, alaikäisen opiskelijan huoltajan, ryhmänohjaajan, opiskeluhuollon ja mahdollisten muiden toimijatahojen kesken ja päätetään mahdollisista jatkotoimenpiteistä. Mahdollisiin kurinpitotoimiin ryhtymisestä päättää rehtori opiskelijaa kuultuaan.

Huumausaineet

Varmistetaan, ettei huumausaineista päihtynyt opiskelija ole vaaraksi itselleen eikä muille, ja opiskelija saatetaan pois opetustilanteesta rehtorin kansliaan tai muuhun turvalliseen tilaan. Tarvittaessa otetaan yhteys hätäkeskukseen.

Asian käsittelyä jatketaan mahdollisuuksien mukaan kahden aikuisen läsnä ollessa. Rehtori tai vararehtori yhdessä asian kohdanneen opettajan kanssa puhuttavat päihtyneen ja pyrkivät takavarikoimaan päihteet pyytämällä opiskelijaa itseään tyhjentämään taskunsa ja laukkunsa.

Jos päihtynyt on alaikäinen, otetaan yhteyttä huoltajaan ja hänestä tehdään lastensuojeluilmoitus.

Ollaan yhteydessä poliisiin, joka jatkaa asian käsittelyä huumeiden hallussapitorikoksena ja käyttörikoksena.

Akuutin tilanteen ratkeamisen jälkeen opiskelija ohjataan yksilökohtaisen opiskeluhuollon tuen piiriin ja asiaa käsitellään opiskelijan, alaikäisen opiskelijan huoltajan, ryhmänohjaajan, opiskeluhuollon ja mahdollisten muiden toimijatahojen kesken ja päätetään mahdollisista jatkotoimenpiteistä. Mahdollisiin kurinpitotoimiin ryhtymisestä päättää rehtori opiskelijaa kuultuaan.

4.2.7 Yhteistyö ja käytänteet oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Riskienarviointi ja -hallinta ovat osa lukion hyvinvointi- ja turvallisuustoimintaa. Riskienarviointi toteutetaan säännöllisesti Haapajärven kaupungin sivistyspalveluiden ja lukioyhteisön yhteistyönä ja sen perusteella tehdään ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä.

Aluehallintoviraston työsuojelutarkastukset tehdään säännöllisin väliajoin. Työsuojeluun liittyvät olennaisesti säännöllisesti tehtävät riskien ja vaarojen tunnistamiskartoitukset. Tarkastustilaisuuteen kuuluu aloituspalaveri, tilakierros sekä yhteenvetopalaveri. Aloituspalaverissa käydään läpi eri tahojen kokoamat taustatiedot ja suunnitellaan tilakierroksen reitti. Yhteenvetopalaverissa kootaan kaikki tiedot ja löydökset yhteen, arvioidaan ympäristöön ja yhteisöön liittyvät terveystriskit sekä sovitaan jatkotoimista ja niiden vastuutahoista. Oppilaitoksen tarkastuksesta ja sen tuloksista sekä mahdollisesti suunnitelluista jatkotoimista tiedotetaan tarvittaessa opiskelijoille, huoltajille ja henkilöstölle.

Lukiokiinteistön palotarkastus tehdään säännöllisesti yhteistyössä palo- ja pelastustoimen viranomaisten kanssa. Palo- ja pelastustoimen viranomainen myös osallistuu lukion poistumisharjoitukseen. Mahdollisesti havaittuihin puutteisiin reagoidaan välittömästi.

Työterveyshuollon työpaikkaselvitykset tehdään säännöllisesti kolmen vuoden välein.

Mikäli tehdyt tarkastukset tai selvitykset tai muu palaute antaa aihetta, kaupungin sisäilmatyöryhmä kokoontuu tarvittaessa.

Opiskelijoiden hyvinvoinnin taustatietoina hyödynnetään tarkasteluvälillä kertyneiden kyselyiden kuten kouluterveyskyselyn tuloksia sekä tarkastusta varten toteutettujen kyselyiden ja selvitysten tuloksia. Haapajärven kaupungin hyvinvointityöryhmä käsittelee nuorille tehtyjen kyselyjen tuloksia yleisellä tasolla ja osallistuu näin osaltaan lukioyhteisön hyvinvoinnin kehittämiseen.

4.3 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)

Opiskelijalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus opiskeluunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi.

4.3.1 Opiskelijan ohjaaminen opiskeluhuoltopalveluihin

Yksilökohtaista opiskeluhuollon tarvetta arvioidaan jatkuvasti mm. opiskelumenestyksen, poissaoloseurannan, tuen tarpeen ja mahdollisen muun huolen perusteella. Opinto-ohjaaja, ryhmäohjaaja ja muut opiskelijan kanssa työskentelevät ottavat huolen puheeksi varhaisessa vaiheessa ja matalalla kynnyksellä. Tarvittaessa opiskelija ohjataan saamaan opiskeluterveydenhuollon palveluita sekä muita tukipalveluita.

Lukiolaiset voivat olla itse yhteydessä opiskeluhuollon kuraattoriin tai terveydenhoitajaan, tai yhteydenoton voi tehdä lukion henkilökuntaan kuuluva yhdessä opiskelijan kanssa. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, opiskelijalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä.

Alaikäisen opiskelijan huoltajalla ei ole oikeutta kieltää opiskelijaa käyttämästä opiskeluhuollon palveluja.

4.3.2 Monialainen yksilökohtainen asiantuntijaryhmä

Yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan moniammatillisen asiantuntijaryhmän toiminta perustuu opiskelijan suostumukseen. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä.

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi tarpeelliset tiedot kirjataan opiskeluhuollon kertomuksiin. Opiskeluterveydenhuollon henkilöstö sekä muut opiskeluhuolto toteuttavat terveydenhuollon ammattilaiset kirjaavat opiskelijan yksilötapaamiset omiin järjestelmiinsä. Samoin opiskeluhuollon kuraattori ja psykologi kirjaavat yksilötapaamisissa kertyvät asiakastiedot omiin järjestelmiinsä.

Kun opiskeluhuollon monialaisessa asiantuntijaryhmässä selvitetään yksittäisen opiskelijan opiskeluhuollon tarvetta, tai kun sen jäsenet toteuttavat jo suunniteltuja ja sovittuja yksilöllisiä opiskeluhuollon tukitoimia, asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö kirjaa ryhmän toimintatavoitteiden kannalta välttämättömät opiskelijaa koskevat tiedot opiskeluhuoltokertomukseen. Myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet voivat tehdä tällaisia kirjauksia salassapitovelvoitteiden estämättä.

Opiskeluhuoltokertomus laaditaan ja säilytetään sekä vastuuhenkilö nimetään opiskeluhuoltolain mukaisesti: Opiskeluhuoltokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi ja siihen kirjataan

- 1) yksittäisen opiskelijan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot

- 2) asian aihe ja vireillepanija
- 3) opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet
- 4) tiedot asian käsittelystä opiskeluhuoltoryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot;
- 5) toteutetut toimenpiteet
- 6) kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa.
- 7) Jos sivulliselle annetaan opiskeluhuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä, mitä tietoja ja kenelle sivulliselle on luovutettu ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Opiskeluhuoltokertomukset säilytetään opiskeluhuoltorekisterissä.

Yksittäisen opiskelijan asioissa voidaan tehdä tarvittaessa yhteistyötä oppilaitoksen ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa kuten erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen, poliisin tai nuorisotoimen kanssa.

4.3.3 Opiskeluterveydenhuolto

Opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä vastaa hyvinvointialue Pohde.

Lukiolaiset voivat ottaa yhteyttä opiskeluhuollon terveydenhoitajaan puhelimitse, sähköpostitse tai Wilman kautta. Terveystoimittajan vastaanotolle on mahdollista päästä myös ilman ajanvarausta Pohteen käytänteiden mukaisesti ja lukuvuosisuunnitelmassa täsmennettävällä tavalla.

Lääkityksen, erityisruokavalion ja sairauksien vaatiman hoidon järjestämiseksi tehdään yhteistyötä ja suunnitelmia opiskelijan, huoltajan, opiskeluterveydenhuollon ja koulun henkilökunnan kanssa. Tarvittaessa yhteistyöhön osallistuu erikoissairaanhoidon tai muu taho.

Opiskelijan pysyvästä erityisruokavaliotarpeesta kerätään tiedot lukuvuoden alussa ja siitä tiedotetaan kouluruokailun palveluntarjoajaa. Mikäli opiskelija haluaa, hän voi kertoa koulupäivän aikana tarvitsemastaan lääkehoidosta tai hoitotoimenpiteistä koulun henkilökunnalle. Terveystoimittajaa konsultoidaan tarvittaessa.

4.3.4 Kuraattori- ja psykologipalvelut

Lukion kuraattori- ja psykologipalvelujen järjestämisestä vastaa hyvinvointialue Pohde.

Kuraattoriin ja psykologiin saa yhteyttä puhelimitse, sähköpostitse tai Wilman kautta, ja vastaanotolle on mahdollista päästä Pohteen käytänteiden mukaisesti ja lukuvuosisuunnitelmassa täsmennettävällä tavalla.

Opiskeluhooltohenkilöstö tekee tiivistä yhteistyötä opiskelijan oikeuksia kunnioittaen.

4.3.5 Tarvittavan opiskeluhoollon järjestäminen kurinpitotoimen tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Mikäli opiskelijan opetukseen osallistuminen kurinpitokeinolla evätään tai hänet kurinpitotoimena erotetaan määräaikaikaisesti koulusta, kutsutaan koolle yksilöllinen opiskeluhooltoryhmä ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin.

4.4 Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

4.4.1 Yhteistyö huoltajien kanssa

Huoltajat ovat Haapajärven lukion tärkein yhteistyökumppani. Ensi sijassa ryhmäohjaajat vastaavat yhteydenpidosta huoltajiin. Kaksi kertaa lukuvuodessa järjestetään vanhempaintilaisuus, joissa käsitellään ajankohtaisten asioiden lisäksi mm. lukio-opiskelun käytänteitä, ylioppilaskirjoituksia ja jatko-opintoihin hakeutumista.

Opiskelijat ja huoltajat saavat tietoa opiskelijan opintosuorituksista Wilman Opinnot-välilehdeltä tai periodin jälkeen jaettavasta perioditodistuksesta. Alle 18-vuotiaiden opiskelijoiden huoltajien on kuitattava periodin arviointi nähdyksi Wilman kautta tai allekirjoittamalla todistus. Täysi-ikäinen opiskelija voi antaa huoltajilleen oikeuden käyttää Wilmaa itseään koskevissa asioissa. Käytetyistä kurinpitotoimista ja -keinoista annetaan tieto myös alaikäisen opiskelijan huoltajalle.

Opiskeluhoiltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Opiskelijoilla ja huoltajilla on mahdollisuus ilmaista mielipiteensä opiskeluhoiltoa koskevia suunnitelmia laadittaessa. Sekä opiskelijoilta että huoltajilta pyydetään määräajoin palautetta lukion ja Haapajärven kaupungin sivistyspalveluiden toiminnasta, opiskeluhoillostta ja sen toimivuudesta. Saatua palautetta ja kouluterveyskyselyn tuloksia hyödynnetään toimintaa kehitettäessä.

4.4.2 Yhteistyö muiden tahojen kanssa

Koulun turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyvät suunnitelmat laaditaan yhteistyössä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimen, palo- ja pelastustoimen, työsuojeluviranomaisten sekä Haapajärven kaupungin teknisen toimen kanssa. Vuosittain järjestetään poistumisharjoitus, johon osallistuu mahdollisuuksien mukaan myös pelastusviranomainen.

AmmatINVALinnan ja urasuunnittelun apuna käytetään työvoimahallinnon palveluja.

Jos nuoren opinnot ovat keskeytyneissä, jatkosuunnitelmaa ei ole eikä opiskelijaa tavoiteta, asia siirtyy Valppaan hoidettavaksi.

Opiskeluhoolto tekee tarvittaessa yhteistyötä myös etsivän nuorisotyön ja muiden tahojen kuten lastensuojelun, poliisin, Haapajärven seurakunnan ja kaupungin nuorisopalveluiden kanssa. Opiskeluhoollon edustajina kuraattori ja terveydenhoitaja kuuluvat kunnan moniammatilliseen nuorten ohjaus- ja palveluverkosto-työryhmään.

Haapajärvellä toimii moniammatillinen kriisitilanteiden jälkipuintiryhmä, jota hyödynnetään tarvittaessa.

4.4.3 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Haapajärven lukion opiskeluhoollon kokonaisuudesta tiedotetaan opiskelijan oppaassa, Wilmassa ja ryhmänohjaajan tuokioissa. Opiskeluhoollon toimijat esitellään lukuvuosittain uusille lukion opiskelijoille oppitunneilla sekä huoltajille vanhempainillan yhteydessä. Kuvaus opiskeluhoollon toiminnasta sekä opiskeluhoollon suunnitelma ovat nähtävissä myös opetussuunnitelmasta kaikille avoimina olevilta koulun Pedanet-sivuilta.

Lukion uusi henkilökunta perehdytetään Haapajärven sivistyspalveluiden yleisiä perehdytyskäytänteitä noudattaen. Koulun suunnitelmien, järjestysääntöjen ja käytäntöjen sisäistäminen sekä kurinpidollisten toimivaltuuksien hallitseminen ovat osa työtehtäviin perehtymistä. Opiskeluhoollon palveluiden muutoksista tiedotetaan ja niistä keskustellaan opettajainkokouksissa, ja opiskeluhoollon suunnitelman muutoksien laadintaan osallistuu koko henkilöstö.

4.5 Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Koulun arkityössä pyritään suhtautumaan kaikkiin mahdollisiin epäkohtiin ennaltaehkäisevästi. Ryhmänohjaustuokioissa, tutortoiminnassa, opiskelijakunnan toiminnassa ja koulun lukuvuoden tapahtumissa tavoitteena on hyvän yhteishengen kehittäminen ja kiusaamisen vastainen toiminta.

Jokaisen lukuvuoden alussa käydään kaikissa ryhmissä ryhmänohjaajan johdolla läpi opetussuunnitelman luku opiskeluhollosta liitteineen ja tutustutaan lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan. Samalla käsitellään keskustellen Haapajärven lukion järjestyssäännöt. Järjestyssäännöt on laadittu yhteistyössä koulun henkilökunnan ja opiskelijoiden kanssa, ja niitä päivitetään tarvittaessa. Lukion opiskelijakunnan hallitus tekee yhteistyötä järjestyssääntöjen ja muiden yhteissuunnittelua vaativien asioiden tiimoilta samoissa tiloissa toimivan JEDUn liiketalouden opiskelijakunnan hallituksen kanssa.

Jokaisen lukioyhteisössä työskentelevän ja yhteisöön kuuluvan henkilön velvollisuutena on välittömästi puuttua asiaan, mikäli hän havaitsee väkivaltaa, kiusaamista, syrjintää tai häirintää tai mikäli hänen tietoonsa tulee oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtunut häirintä-, kiusaamis- syrjintä- tai väkivaltatapaus. Tilanteen vaatimiin jatkotoimenpiteisiin ryhdytään, sekä epäillyn että teon kohteena olevan opiskelijan huoltajaan otetaan yhteyttä, ja tarpeen vaatiessa käytetään kurinpitokeinoja ja -toimia erillisen suunnitelman mukaisesti. Sekä teon kohde että tekijä ohjataan opiskeluholloin palveluiden pariin. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä sosiaaliviranomaisten, terveydenhuollon tai poliisin kanssa. Vakavissa tapauksissa otetaan välittömästi yhteyttä poliisiin.

Koulun turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyvät suunnitelmat laaditaan yhteistyössä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimen, palo- ja pelastustoimen, työsuojeluviranomaisten sekä Haapajärven kaupungin teknisen toimen kanssa. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös muiden tahojen kuten lastensuojelun, poliisin, seurakunnan ja kaupungin nuorisotyön kanssa.

Vuosittain järjestetään poistumisharjoitus, johon osallistuu mahdollisuuksien mukaan myös pelastusviranomainen. Henkilökunnalla on poistumistilanteissa oma tarkastettava vastuualueensa koulurakennuksessa. Äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa toimitaan erillisen kriisisuunnitelman mukaisesti. Kaikesta kriisiviestinnästä vastaa rehtori. Rehtorin poissa ollessa akuuttiviestinnästä ja asiasta rehtorille ilmoittamisesta vastaa vararehtori tai muu tilanteessa oleva henkilökunnan jäsen.

Kriisisuunnitelma samoin kuin muut suunnitelmat opiskeluyhteisön terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi sekä menettelytavat ongelma- ja kriisitilanteissa kuten kiusaaminen, väkivalta, mielenterveyskysymykset, tupakointi ja päihteiden käyttö, erilaiset onnettomuudet ja kuolemantapaukset, on koottu Turvallisuuskansioon.

Turvallisuuskansio sisältää

- poistumisohjeet
- kiinteistön pelastussuunnitelma

- toimintaohjeet onnettomuustilanteessa
- lukion järjestyssäännöt
- kriisityö Haapajärven koulujen opiskeluhollossa
- pikaohjeet akuutissa kriisitilanteessa toimimisen varalta

Turvallisuuskansio säilytetään henkilökunnan saatavilla. Turvallisuuskansioon tutustuminen on osa uuden henkilökunnan perehdytystä. Jokainen työyhteisön jäsen on velvollinen perehtymään turvallisuuskansioon ja päivittämään osaamisensa säännöllisesti.

Lukion opiskeluhoitoryhmä vastaa koulun turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyvien suunnitelmien toteutumisen seurannasta ja tarvittaessa niiden päivittämisestä. Opiskelijat vastaavat vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa kyselyihin, joissa käsitellään myös väkivaltaan, kiusaamiseen, syrjintään ja häirintään liittyviä asioita. Tämän lisäksi opiskeluhoitoryhmä käsittelee THL:n valtakunnallisen Kouluterveyskyselyn tulokset. Mikäli tilanne vaatii, opiskeluhoitoryhmä arvioi suunnitelmat uudelleen ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin.